

Mas tednik

kulturno - politično glasilo

Koroška

svetovnih in domačih dogodkov

Warmuthove cene

pomagajo
varčevati



7. leto - številka 50

V Celovcu, dne 15. decembra 1955

Cena 1 šiling

STOLETNICA

Zadeva izseljencev pred Ustavnim sodiščem

Danes je v bogoslovju krške škofije poseben praznik. Mladina in starejši rod se zbirata na proslavi stoletnice ustanovitve Akademije slovenskih bogoslovcev.

Bilo je leta 1848, ko so slovenski bogoslovci začutili potrebo, da se izven šolskega študija in poleg vsakodnevnih predavanj še posebej pripravijo za delo med narodom in v fari. Slomškov duh je tedaj vladal v zavodu, duh moza, ki je jasno videl in pravilno doumel potrebe svojega ljudstva in je zato pripravil mlade bogoslovce za njihovo veliko življenjsko delo.

Jezikovni pouk je bil na prvem mestu. Duhovnik mora v pridigah in tudi v razgovorih od človeka do človeka prepričevati vernike in nevernike o Kristusovem nauku. Prav zato je prva potreba, da v polni meri obvlada jezik, da zna ta jezik uporabljati tako, da ga bodo poslušalci razumeli in mu sledili. Študijski načrt bogoslovja te jezikovne izobrazbe ni predvideval, zato je tem peča zasluga tistih, ki so sami začeli orati edino na tem področju.

Poleg jezikovne izobrazbe pa je mlad duhovnik potreboval tudi temeljite strokovne izobrazbe in širokega duhovnega obzorja za plodovito delo med narodom. Tako so nastali v okviru mlade Akademije razni krožki, ki so se še posebno pečali s posameznimi strokami.

Tako pripravljene so bili mladi duhovniki tudi tesno povezani med seboj in hodili v svojem delu po skupno začetni poti. Ni čudno, da je Slomškova zamisel nedeljske šole našla ravno med mladimi duhovniki hvaležen odmev ter je ravno ta nedeljska šola v času, ko še ni bilo šolske obveznosti in tudi pozneje, ko zaradi pomanjkanja učnih moči in šolskih prostorov šolske obveznosti ni bilo mogoče izvajati, zbirala v župniščih vaško mladino in jo učila brati, pisati in računati. Slomškovo veliko šolsko berilo „Blaže in Nežica v nedeljski šoli“ je bil priročnik za učitelja, duhovnika in za mladino pri pouku in vodnik mladini za življenje. Mladini pa je bilo nuditi primerne poučnega in zabavnega čtiva in ni slučaj, da je naš veliki Slomšek – ravno v času, ko je nastala Akademija – tudi posvetil svojo skrb ustanovitvi slovenske katoliške založbe. Družba sv. Mohorja je vidni sad tega dela. Član Akademije je bil tudi izvrševalec Slomškovega načrta za ustanovitev katoliške založbe Andrej Einspieler in vsi drugi duhovniki iz rodu Einspielerjev, ki so v slovenskem kulturnem in političnem življenju na Koroškem igrali tako odlično vlogo.

Tako sta rasli Akademija in Družba druga ob drugi in si medsebojno pomagali. Ramo ob rami sta dosegali uspehe in ko je hiral ena, se tudi drugi ni dobro godilo, kadar pa sta uspevali obe, tedaj je tudi ljudstvo imelo v svojih vodniki – duhovnikih tisto zaslombo, ki jo nujno potrebuje in katera danes v veliki meri manjka. Posrečilo se je ponekod izpodrinuti vpliv duhovnika, ni se pa posrečilo tega vpliva in dela nadomestiti s kakšnim drugim pozitivnim delom in tako je nastala v življenju naše dežele neka praznina, v katero silijo tuji vplivi in razbijajo neko trdno povezano skupnost, ki se je zbirala okrog očeta cele fare – duhovnika. Take farne očete pa je pripravljala in oblikovala v največji meri Akademija slovenskih bogoslovcev v Celovcu.

Tako je izšel iz Akademije Matej Razun, ki je sebi in svojemu času postavil trajen spomenik v Narodni šoli v St. Jakobu. Iz iste šole je prišel Treiber, ki je zidal šent-rupersko šolo in dal koroškim Slovencem zavod, ki dela tudi še danes prav v Treiberjevem duhu.

Iz Akademije so prišli naši prvi posojilničarji, ki so v svojem času bistveno pomagali, da se je kmet obdržal na svoji grudi, ki so s svojim delom izdatno podprli gospodarski

Slovenski izseljenci so bili leta 1942 s silo prepekljeni v taborišča. Po koncu vojne so ustanovili posebno Zvezo za brambo svojih pravic.

Ko je avstrijski parlament sprejel zakon o skrbstvu za politične žrtve, so izseljenci, bodisi naravnost ali pa preko „Izseljeniške zveze“ dobili od deželne vlade takozvane „Opferausweise“. Leta 1952 pa je parlament sprejel dodatek k omenjenemu zakonu, ki predvideva mesečno odškodnino za zapor v znesku 431 šilingov in daje pravico na „Amtsbescheinigung“ na podlagi katere pripadajo prizadetim še druge ugodnosti, kakor n. pr. brezplačna zdravniška pomoč tistim, ki niso zavarovani itd. Tudi v tej zadevi je Slovenska izseljeniška zveza napravila potrebne korake pri deželni vladi, a deloma so zadnje prošnje vložili posamezniki sami. Koroški deželni glavar je prošnjo g. Simona Maleja za izstavitve „Amtsbescheinigung“ in za priznanje odškodnine za zapor z odločbami z dne 6. 2. ter 17. 4. 1953 odklonil. Proti tej odklonitvi je napravil g. Simon Male priziv na socialno ministrstvo. Pravijo, da je take prizive napravila tudi Slovenska izseljeniška zveza za vse člane, ki jih zastopa.

Po avstrijskih predpisih je vsak urad dolžan, da v roku šestih mesecev izda rešitev na vlogo, kadar ima prošilec zakonito pravico na odgovor. Ta pritožba spada v to vrsto vlog.

Gradiščanski Hrvati se borijo za svoje pravice

Skoraj istočasno kot predstavniki koroških slovenskih organizacij je tudi Hrvatsko kulturno društvo na Gradiščanskem predložilo vladi in podpisnicam avstrijske državne pogodbe svojo spomenico glede izvršitve določb člena 7.

Pa tudi na Gradiščanskem so nadelu sile, ki bi hotele spremeniti določbe člena 7 v mrtvo črko. Tako je socialistični deželni poslanec Robak pod okriljem svoje stranke sklical sestanek „hrvaških županov in podžupanov“, na katerem je bil sprejet prvi sklep, da se govori nemško, in ko je deželni poslanec Leopold govoril še naprej hrvaško so ga prekinjali z medkljici „Mia verstehn

Ko po dvehletnem čakanju ni nihče podvzel potrebnih korakov, je g. Simon Male sam potom odvetnika dr. Hugona Schally-ja v Celovcu vložil zamudno pritožbo na Upravno sodišče na Dunaju.

Med tem časom so pa bili tudi razgovori med zavori med zastopniki Izseljeniške zveze in pristojnimi stopniki Izseljeniške zveze in pristojnimi uradi, vendar niso bili podvzeti vsi možni pravni koraki.

V tej zadevi so dne 19. 2. 1955 bili zastopniki „Izseljeniške zveze“ sprejeti pri ministrstvu za socialno skrbstvo g. Maislu, a nato so podali na zapisnik pri uradniku istega ministrstva Kipplu izjave o taboriških in to „kot nepozvane priče“, kot je v zapisniku samem zabeleženo. Zaslusani so bili gg. Vincenc Gröblacher, Lovrenc Kramar, Peter Kofler in dr. Franci Zwitter.

Upravno sodišče je na osnovi zgoraj omenjenih pritožb gg. Male Simona sen. in jun. Male Marije in Male Irene socialnemu ministrstvu naročilo, da tekom osmih tednov reši prizive, v nasprotnem slučaju pa bo Upravno sodišče odločilo samo o zadevi. Ministrstvo je z odloki z dne 7. 5. 1955 in 13. 5. 1955 vse prizive kot neutemeljene zavrnilo.

V utemeljitvi te odklonitve se sklicuje ministrstvo predvsem na izjave varnostnih organov (SS-ovske straže in rjave sestre) v taborišču Hesselberg, katere je zaslusilo bavarsko notranje ministrstvo, in

niks“. To zborovanje, na katerem so imeli večino ljudi, ki sploh hrvaško nečejo razumeti, je sklenilo, da zavrne spomenico Hrvatskega kulturnega društva.

Poslanec Robak je zanesel zadevo tudi v gradiščanski deželni zbor, kjer je govoril proti spomenici. Odločno ga je zavrnil poslanec Leopold v imenu zavednih Hrvatov.

Med drugimi se je oglasil k debati tudi ugledni poslanec Wagner, ki pripada OeVP in je poudaril, da bo v bodoče znanje hrvaščine mnogo bolj potrebno kot je bilo doslej. Nekega dne se bodo odprle meje in takrat bomo iskali ljudi, ki bodo znali kak slovenski jezik.

Novi prepiri med „socialističnimi bratci“

Zapadno časopisje je pred kratkim zabeležilo novo polemiko med jugoslovanskim in sovjetskim časopisjem. Moskvska uradna „Pravda“ je prinesla vrsto člankov dveh sovjetskih novinarjev, ki sta opisovala svoje potne vtise z obiska v Jugoslaviji ter je eden izmed njih v članku, ki ga je Pravda objavila dne 13. novembra zapisal, da je sodelovanje Jugoslavije z državami „ljudske demokracije“ reci Sovjetske zveze in njenih satelitov, odločilni pogoj za nadaljni pravilni razvoj jugoslovanskega socializma.

Na to je beograjska uradna „Borba“ odgovorila, da to ni res, češ da je vprašanje notr. ureditve in razvojnih poti socializma

razvoj in napredek slovenske vasi. Iz Akademije je prišel Lambert Ehrlich, ki je leta 1908 povezal slovenska katoliška prosvetna društva v Krščansko socialno zvezo. Iz Akademije je prišel poslanec Poljanec in je prišel neumorni župnik in poslanec Janez Starc. Akademikarji so bili tekom svojega študija skoraj vsi duhovniki, ki delujejo v spodnjem delu dežele.

Ni namen tega članka, pisati zgodovino Akademije, to bo naloga drugih, pač pa je naša naloga, da pokažemo v pravi luči krog, ki deluje že nad sto let in povezuje doraščajoče duhovnike in skupnost, ki vodi v Socialiteto in v vsakdanje delo.

Ob stoletnici želimo koroški Slovenci Akademiji slovenskih bogoslovcev tudi v drugem stoletju enakega uspeha in enake trdnosti kot jo je odlikovala v prvem stoletju delovanja.

v posameznih državah zadeva, o kateri samostojno odločajo prizadeti narodi. Očitno so tudi sovjetskim novinarjem, da sta netočna poročala o razmerah v Jugoslaviji, ker sta omenila razne nedostatke, ki sta jih

Istočasno pa so jugoslovanski časnikarji svojim sovjetskim kolegom vrnili milo za drago. Tako sta prinesli „Borba“ in uradna ljubljanska „Ljudska pravica“ sočno pisane dopise svojega moskovskega dopisnika, pod naslovom:

Vrste in „vrste“

„Če se sprehodite po Moskvi, boste poredko videli moške in ženske, stoječe v vrsti. Ti „repi“ pa so različni. Tako n. pr. često naletiš na vrste pred posameznimi gledališči in kinematografi.

K njim bi lahko nekako uvrstili tudi vrste, ki so sicer manjše in se bolj poredko pojavijo – vrste pred kavarnami.

In naposled so najštevilnejše in najpogostejše vrste v najrazličnejših prodajalnah. To velja zlasti za veleblagovnice, kot so GUM (Mestni univerzalni magazin) in CUM (Centralni univerzalni magazin). Tam je večna gneča. Vsak dan se zliva reka ljudi od Rdečega trga do Trga revolucije in obratno, se pravi v GUM in iz njega. Vrste vidiš tudi v drugih prodajalnah, zlasti še v prodajalnah najrazličnejših živil. Najprej moraš čakati v vrsti pred blagajno, da plačaš, kar želiš kupiti, zatem pa v vrsti, da ti izdajo blago.

Naš ljudski pregovor pravi, da vsa pota vodijo v Rim, a lahko bi tudi dejali, da vsa pota „socializna“ pač vodijo v – revščino.

pravi, da so te izjave v bistvenih točkah potrjene tudi v izjavah glavnih odbornikov Slovenske izseljeniške zveze z dne 19. 2. 1955.

Proti tej odločbi socialnega ministrstva je g. Simon Male po svojem odvetniku vložil pritožbo na Ustavno sodišče zaradi kršenja pravice enakosti državljanov pred zakonom, s podrejeno zahtevo, da ako bi ustavno sodišče ne smatralo, da je bila kršena enakost državljanov pred zakonom, zadevo izroči v nadaljnjo obravnavo Upravnemu sodišču.

Ustavno sodišče je za vse štiri pritožbe razpisalo javno ustno razpravo na 12. december 1955, ki se je ta dan vršila pod predsedstvom podpredsednika ustavnega sodišča dr. Zigeunerja v prisotnosti dvanaestčlanskega senata tega najvišjega sodišča.

Sodnik poročevalec je najprej na kratko orisal sporno zadevo ter opisal dejansko stanje, pri čemer je tudi omenil izpovedbe Vincenca Gröblacherja in Lovrenca Kramarja, na katere se ministrstvo v svoji odklonilni odločitvi sklicuje.

Zastopnik g. Maleja dr. Schally je v glavnem izvajal naslednje: „V smislu ustavno zajamčenih pravic, ki zagotavljajo vsem državljanom enako pravico pred zakonom sem vložil te pritožbe. Če so osebam, ki so bile zaprte v koncentracijskih taboriških bila izdana uradna potrdila v smislu zakona za skrbstvo političnih žrtev kadar so te osebe mogle nesporno dokazati, da so bile zaprte v kakem koncentracijskem taborišču, se smatram za prikrjšanega pri pravici do enakega postopka kot si drugi državljanji, kajti čeprav sem v dobi mojega zapora v izseljeniškem, oziroma opazovalnem taborišču bil na isti način in v isti meri oročan svobode, kakor zaporniki koncentracijskih taborišč, mi je bila odbita izstavitve uradnega potrdila (Amtsbescheinigung). Ta moja trditev je v toliko bolj upravičena, ker so v koncentracijska taborišča praviloma pošiljali le posameznike, dočim je v mojem slučaju vsa moja družina morala deliti isto usodo z menoj in je bilo moje premoženje zaplenjeno.“

Zastopnik socialnega ministrstva ministerialni svetnik dr. Burghardt se je v svojem odgovoru na pritožbo g. Maleja skliceval na zgoraj imenovane priče in vztrajal na svojem stališču, da je bila odklonilna odločitev ministrstva pravilna ter predlagal, da se ustavno sodišče izjavi za nepristojno, ker da ni bila kršena pravica enakosti, oziroma zavrne pritožbo kot neutemeljeno.

Sodni senat se je umaknil na posvet, na kar je predsednik sporočil, da bo razsodba izšla pismeno.

Koroško vprašanje v parlamentu

V proračunski debati v Nacionalnem svetu je včeraj govoril koroški poslanec Janschitz (SPOe) o manjšinskem vprašanju na Koroškem in dejal med drugim:

„Manjšinskih vprašanj ni mogoče reševati na podlagi načela o večini, temveč le na osnovi strpnosti, ki je vprav avstrijskega ljudstvu lastna.“

Nadalje je dejal, da si je koroška deželna vlada prizadevala voditi spravljivo narodnostno politiko in omenil napore deželne glavarja Wedeniga v tem smislu.

„Vsak odgovorni politik ve,“ je nadaljeval poslanec Janschitz, „da je koroško šolsko vprašanje eno izmed najbolj kočljivih problemov naše države sploh.“

„Manjšinsko vprašanje na Koroškem ni le narodnostni problem, ampak pred vsem socialni problem. Zaradi negotovosti meje na jugu v letih po 1945 je – sicer nedvomno brez naše krivde – dvojezični del Koroške zaostal v kulturnem, a predvsem pa v gospodarskem pogledu. Naša naloga bo, da skrbimo za pospeševanje poljedelstva na tem ozemlju in da s pomočjo industrializacije in izgradnje cest temu zaostalemu predelu Koroške omogočimo vključitev v avstrijsko gospodarstvo.“

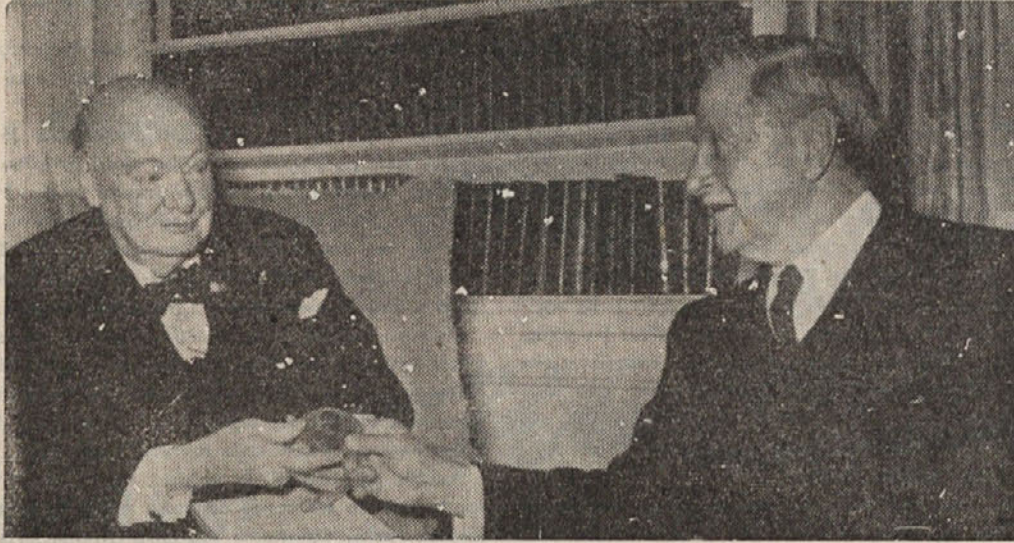
„Korošci hočemo kot večinsko ljudstvo imeti dobre odnose s Slovenci, vsa vprašanja obravnavati z demokratično disciplino v odprtem razgovoru, tako da bo omogočeno miroljubno sožitje, čigar vrhovni cilj mora biti: priпадnost republiki Avstriji kot zvesti državljanji.“

Politični teden

Po svetu . . .

Sovjetska državna delegacija še vedno potuje po Indiji, kjer jih povsod slovesno sprejemajo. V nekem kraju so

Hruščevu in Bulganinu podarili dva tigra, kot je običaj pri obisku visokih gostov. Hruščev še vedno nadaljuje svoje propagandne govore in obljublja vse mogoče. Toda vso pomoč, ki jo je doslej obljubil, bodo morale azijske države plačati do zadnjega beliča, kajti med govori Hruščeva in trgovinskimi pogodbami, ki jih potem njegovi gospodarski strokovnjaki sklepajo z vladami



POLITIKI V POKOJU. — V času, ko je Clement Attlee zapustil vodstvo angleške delavske stranke, je njegov največji politični nasprotnik — a dober osebni prijatelj — Sir Winston Churchill (levo) obhajal 81. rojstni dan, — tudi v pokoju. Na sliki mu ameriški veleposlanik Aldrich (desno) izroča zlato medaljo in posbno pismo predsednika Eisenhowerja (AND).

prizadetih držav, je velika razlika, približno taka kot med govori sv. Miklavža in našimi pogodbami s trgovci, pri katerih kupujemo na obroke.

Ameriški zunanji minister Foster Dulles je v nekem svojem govoru dejal,

„da vzhodna Evropa ne more večno ostati pod sovjetskimi jarmom,

ter je pozval evropske narode k delu za združeno Evropo. Poudaril je, da bo le enotnost zapadnih narodov prepričala Sovjete, da se jim moralno in materialno „ne izplača“ z nasiljem držati vzhodne Evrope pod svojim gospodvom.

O sprejemu Avstrije v Združene narode

so tudi razpravljali minuli teden v New Yorku, toda čeprav je prišlo do načelnega sporazuma o sprejemu med glavnimi vele-silami, je predstavnik Čangkajskove vlade (protikomunistične), ki še vedno predstavlja Kitajsko v Združenih narodih, začel delati težave, ker je rekel, da bo glasoval proti sprejemu ene izmed 18 predlaganih držav. Je to zunanja Mongolija, ki je praktično sovjetski privesek in je ni mogoče smatrati za državo v današnjem pomenu besede. Zato je tudi vprašanje sprejema Avstrije obviselo v zraku, dokler ne uredijo zadeve s trmastim Kitajcem.

V Franciji se pripravljajo na volitve

in je volilni boj že v polnem teku. Glavna nasprotnika sta sedanji ministrski predsednik Faure, ki še po odstopu vlade začasno vodi posle, dokler ne bo izvoljen nov parlament, ter Mendès-France, ki je bil proti razpustitvi sedanje skupščine. Stvorila sta se dva močna volilna bloka, ki združujeta pripadnike večjih strank. Tako zvani „levičarski blok“ je pod vodstvom Faure, vendar pravzaprav ne zasluži tega imena, ker v njem prevladujejo zmerni elementi in so iz njega izključeni komunisti, a na drugi strani pa je Mendès-France zbral okrog sebe desničarske elemente. Do 2. januarja, ko bodo volitve, bodo Francozi doživeli še zanimive reči, ker Mendès-France ne izbira besed, a Faure pa ne sredstev, da premaga svojega nasprotnika.

Jugoslovanski državni predsednik

Tito je prispel v Abesinijo,

da povrne lanski obisk abesinskega cesarja v Jugoslaviji. S svojo jahto „Galeb“ je pristal v pristanišču Assab, od koder se je potem odpeljal z avtomobilom v prestolnico Adis Abebo, kamor je prispel včeraj, potem, ko je prevozil razdaljo nad 800 kilometrov po cestah, ki so jih povečini zgradili še Italijani. Ostal bo v Abesiniji 14 dni, nakar se bo odpeljal naprej v Egipt.

Predsednik angleške delavske ali laburistične stranke

Clement Attlee je odšel v pokoj.

Angleška kraljica ga je imenovala za lorda (plemiča) in mu je bilo dano na izbiro, da pove, kakšen plemiški naslov si želi. On pa je ostal kar pri svojem imenu in če se je doslej zval gospod Attlee, se bo odslej Earl (grof) Attlee. Njegov odhod je odprl stare rane v stranki, ki je sedaj v opoziciji proti vladi večinske konservativne stranke. Delavska stranka je v svoji notranjosti zelo razklana ter je razpor med skrajnim levim krilom, ki ga vodi bivši rudar Bevan, in zmernejšo sredino, ki ji načeluje Morrison, tako globok, da so doslej vsi poskusi za spravo propadli. Kot tretji kandidat ve-

v rokah socialist ing. Waldbrunner. Vendar pa še danes nihče ne ve, kakšna bo končna usoda in ureditev tega ogromnega gospodarskega kompleksa. V posebnem sporazumu ob sklepu državne pogodbe je bilo določeno, da mora Avstrija vrniti angleškim, francoskim, ameriškim in nizozemskim družbam deleže na avstrijskih petrolejskih podjetjih, ki so jih te družbe imele pred letom 1938. — Po drugi strani pa je trgovinsko ministrstvo izdalo koncesijo za petrolejska raziskovanja tudi neki zasebni družbi „NIOGAS“, kar je vzbudilo vročo kri pri socialistih, češ da je to „razmetavanje narodnega premoženja“ in da pripadajo vse petrolejske pravice državnemu podjetju. OeVP pa pravi, da je treba petrolejska ležišča, ki še niso oddana, prepustiti zasebnim držbam, ker je privatna iniciativa najboljša gonilo dobrega gospodarstva. Poleg tega načelnega vprašanja o zasebni iniciativi ali podjetnosti ter poddržavljenjem, ki loči obe stranki, je pa v ozadju še eno drugo nasprotje. Ker je poddržavljeni petrolejski kompleks v rokah socialističnega ministra Waldbrunnerja, hoče s podelitvijo koncesij privatnim družbam trgovinski minister (član OeVP) zlomiti socialistični monopol nad petrolejem in ustvariti konkurenco med državnimi in zasebnimi podjetji.

Avstrijski romarji so bili v Rimu

v zahvalo za pridobljeno državno neodvisnost. Bilo jih je okrog 1500 in vodil jih je škof dr. König. Čeprav je bil razlog romanja zahvala za pridobitev državne neodvisnosti, ni bilo med romarji na sprejemu pri papežu nobenega uradnega predstavnika vlade. Na povratku je dr. König izjavil, da

„Gospod se mu je prikazal . . .“

Kolikor se spominjam nazaj zadnjega pol stoletja, je samo še ob boleznih velikega papeža Leona XIII. zajela svet tolikšna tesnoba in skrb kot lani ob tem času, ko smo poslušali kratke radijske vesti o težki bolezni sedanjega poglavarja kat. Cerkve, Pija XII. Vsak dan smo se bali najhujšega. Vendar, skoro čez noč je minila nevarnost in ni trajalo dolgo, pa smo spet brali v vatiškanskem „Osservatore Romano“ njegove globoke nagovore na razne romarske skupine.

Ozadje tako hitrega ozdravljenja je pa ostalo svetu nerazumljivo.

V KRITIČNI NOČI

Vse do pred par tedni. Ko se je kot blisk raznesla po svetu res „senzacionalna“ vest, ki jo je prinesel resni milanski družinski tednik „Oggi“ (Danes) pod naslovom: „Sveti oče je videl Jezusa ob svoji strani“. Svetu je zastala sapa. Večina je skomignila z nasmehom: „Navadna časnikarska raca! Italijanski pohlep po senzaciji, po uveljavljanju . . .“ In podobno.

Pa je lahkotnim dvomljivcem vdrugič vzelo sapa tri dni pozneje, ko je Vatikanski tiskovni urad kratko izjavil: Objavljeni dogodki temelje na resnici. V uredništvih je

se je sv. oče Avstrijec zelo razveselil, a še bolj bi se tudi uradnih predstavnikov države, če bi vlada prej priznala konkordato, ki je bil sklenjen leta 1934. Kot znano, se socialisti, pa tudi del OeVP obotavljajo priznati to pravno polno veljavno pogodbo, v kateri so pravice Cerkve točno določene. Značilno je, da je v OeVP-jevskih krogih med najbolj glasnimi protivniki priznanja konkordata ravno narodni poslanec dr. Gschnitzer, ki je pred kratkim na zelo strupen način posegel v debato o koroškem manjšinskem vprašanju ter zanikal obstoj koroških Slovencev, češ da so tu le „Windsche“. V isti sapi obenem pa zahteva vse pravice za Južne Tirole!

Potem ko so bila pred kratkim ugodno zaključena pogajanja med Avstrijo in Jugoslavijo glede pašnih pravic ob meji obeh držav, so sedaj začele avstrijske oblasti razgovore tudi z Italijani glede pašnikov, katere so zaradi državne meje mnogi zilijski kmetje izgubili. Izgledi so zaenkrat slabi, ker z Italijani se doslej ni bilo mogoče kaj pametnega o tem zmeniti, pa tudi če bi se, je vprašanje, kako bi na papirju sicer lep sporazum v praktični izvršitvi izgledal.

Plaz v Kaprunu

je pokopal pod seboj 15 delavcev, ki so bili zaposleni pri gradnji električne centrale. Ko so odobrili načrte za gradnjo, so strokovnjaki zatrjevali, da so natančno preštudirali in upoštevali vse možnosti plazov in da za delavce ne bo nobene nevarnosti. Sedaj pa pravijo, da je ta novi plaz nastal na popolnoma nov način in na novem kraju, česar pa oni niso mogli predvidevati. Tudi strokovnjaštvo ima svoje meje.

zavrelo. Časnikarjem se je meglilo pred očmi. Saj znajo pisati s pristno salonsko lahkoto o vsem, tudi o najhujših smrtonosnih bombah, toda — o prikaznih Jezusovih na zemlji! . . . v naših dneh! . . . in to ne kaki nuni ali otrokom, marveč samemu svetemu Očetu Piju XII! . . . Bili so res v hudih škripcih, predvsem običajni neverniki in „polverniki“: ali sprejeti vest kot dejstvo, ali pa se osmešiti z največkrat hudo neverjetnimi „naravnimi“ razlagami. Te so le počasi lezle na dan.

Katoličani, to je vsi, ki še globoko, pa preprosto verujejo, pa so se nedopovedno razveselili: On, ki se je prikazal Petru, in enajsterim, da so po njih milijoni verovali Vanj, se je po Njegovem namestniku Piju XII. prikazal celemu sedanjem svetu, da bi ga po isti veri spet pritegnil k sebi . . .

Pa kaj piše „Oggi“ o čudoviti prikazni, za katero je zvedel po „ljubeznivi indiscretnosti“ ene izmed redkih oseb, katerim jo sv. oče sam zaupal? „Osservatore della Domenica“ je Oggi-jevo poročilo izpopolnil z novimi podrobnostmi.

Bilo je konec novembra lanskega leta. Sv. oče je ležal hudo bolan v svoji letni vili v Castel Gandolfo. Pa je le hotel kakor vsako leto na zadnjo soboto v novembru nazaj v Rim. Komaj se je držal pokonci, ko se je vozil skozi navdušeno pozdravljajoče množice. V Rimu se mu je stanje poslabšalo. Tudi sam je čutil, da gre h koncu.

MED MOLITVIJO UMIRAJOČIH

V najhujših bolečinah je sv. oče tiste dni često ponavljal sam zase prelepo molitev „Anima Christi — Duša Kristusova“. V noči na 2. december je kriza dosegla svoj višek. Sv. oče je še enkrat molil omenjeno molitev umirajočih. „Ko je prišel do vzklika „Ob uri moje smrti pokličite me!“, je uzrl poleg postelje ljubeznivo postavo Gospodovo. Zdal je zatrdno mislil: Učenik je prišel, da ga vzame s seboj, pa se Mu je vdanega srca odzval z naslednjim vzklikom molitve: „O dobri Jezus, pokličite me! In k Tebi priti pusti me! . . .“ A Gospod ni prišel, da ga odvede s sveta, pač pa, da ga potolaži. Sv. oče je popolnoma gotovo prepričan, da je videl Gospoda. Niso bile sanje: tisti hip je bil popolnoma buden in jasen. Drugi dan, ko so vsi mislili, da ni nobenega upanja več in so časopisi po celem svetu že napovedovali neizogibni konec, je visokoletnemu bolniku naenkrat odleglo in zdravje se mu je tako hitro vracalo, da so mnogi govorili naravnost o čudežu. Svoje videnje je sv. oče zaupal le par osebam in jim naročil naj ga ne pripovedujejo drugim. Šele letos, ob obletnici, je ena teh oseb, razodela čudovito videnje in dovolila, da se objavi. Tako „Oggi“.

(Konec prihodnjič)

. . . in pri nas v Avstriji

Odkar sta se koalicijski stranki sporazumeli glede cen in plač, se je razpoloženje avstrijske javnosti nekoliko pomirilo. Ponekod že izplačujejo dogovorjena povišanja oziroma eno tedensko mezdo, a pri uslužbencih eno četrtnino njegove mesečne plače kot enkratni prispevek za premostitev druginje. Obe stranki sta si pa še vedno hudo v lasih zaradi

avstrijskega petroleja.

Odkar so ga Sovjeti v smislu določb državne pogodbe vrnili Avstrijcem, prerokanja ni konec. Nesporno je dejstvo, da spada uprava teh podjetij v kompetenco ministrstva za poddržavljenost podjetja, ki ga ima

Ljubljanski časopis o šolstvu na Koroškem

Ljubljanski dnevnik „Slovenski poročevalec“ prinaša daljši članek dr. Lojzeta Umeta, v katerem obravnava nastanek sedanje dvojezične šole na južnem delu Koroške ter kritično obravnava sedanjo strupeno gonjo nemškega časopisja proti Slovincem in zavzema stališče k nakanam nekaterih prenapetih nemških krogov na Koroškem v zvezi z uresničitvijo člena 7 državne pogodbe.

V zvezi z nastankom dvojezične šole in člena 7 državne pogodbe so zanimive izjave odgovornih predstavnikov avstrijske države, ki jih v članku navaja.

Tako je namestnik deželnega glavarja Hans Ferlitsch, ki v deželni vladi predstavlja OeVP, podal leta 1945 v deželnem zboru naslednjo izjavo: „Po švicarskem zgledu smo na določenem ozemlju v vseh občinah, kjer prebiva tudi le majhen del prebivalstva slovenskega materinskega jezika, vpejlali dvojezični šolski sistem. Ne sprašujemo otroka, ali je Nemec ali Slovenec, temveč zahtevamo, da se vsak učenec nauči obeh jezikov. Smo tega prepričanja, da je to v korist obeh narodov, ki prebivajo v naši deželi . . .“

Med pogajanja za državno pogodbo pa je leta 1947 na konferenci zunanjih ministrov v Londonu takratni avstrijski zunanji minister Gruber dobesedno izjavil: „Avstrija

je omogočila slovensko govorečim Korošcem lasten kulturni razvoj. Vzorna zakonodaja o dvojezičnih šolah obvezuje celo popolnoma nemško govoreče prebivalstvo, da se uči slovensčine, da zagotovi temu jeziku večje-splošno razumevanje v deželi.“

V duhu teh izjav je bil sprejet v državno pogodbo člen 7 o pravicah manjšin, da zagotovi manjšinam zakonito ureditev njihovih pravic, ki so dolge temeljile samo na uredbi iz leta 1945. S tem so dobile največje pravno jamstvo, ker so postale po državni pogodbi sestavni del avstrijske ustave.

Značilno pa je, da bi sedaj nacionalistično prenapeti krogi istih strank, ki so sklenile državno pogodbo ter so pred nje sklepom hvalili šolsko ureditev na Koroškem, hoteli sedaj s sklicevanjem na „voljo staršev“ — katerim pa z grožnjami, z gospodarskim, kulturnim in političnim pritiskom že vnaprej onemogočijo izjavo o dvojezični, torej tudi slovenski pouk — odvzeti koroškim Slovincem vprav na podlagi besedila državne pogodbe še to, kar so doslej imeli.

Dr. Ude zaključuje, da se mu „upira misel, da bi mogla avstrijska vlada ugoditi silam, ki so v zgodovini še vedno pomenile nesrečo za Avstrijo in za sosedne narode“. O dvojezični šoli pa pravi, da je to „rešitev, vredna najboljših avstrijskih tradicij, to je evropska rešitev“.

V GIMNAZIJO

SPREJEMNI IZPIT ZA DRUGI RAZRED

V smislu predloga slovenskih osrednjih organizacij prosvetnemu ministrstvu naj bi bila v jeseni leta 1956 otvorena prva dva razreda slovenske gimnazije v Celovcu.

V zadnji številki našega lista smo nakazali vsebino sprejemnega izpita za prvi razred gimnazije in danes homo pa označili vsebino sprejemnega izpita za sprejem v drugi razred.

Učenec ali učenka, ki hoče v stopiti v drugi razred gimnazije, mora dopolniti vsaj enajst let in ne sme imeti več kot 14 let. Prevelika starostna razlika učencev v enem razredu bi namreč kvarno vplivala na celotno vzgojo.

V drugi razred lahko vstopi učenec ali učenka po dobro končanem prvem razredu glavne šole ali pa tudi direktno iz ljudske šole. V vsakem slučaju pa mora opraviti sprejemni izpit v glavnih predmetih, ki bodo predvidoma za slovensko gimnazijo naslednji: slovenščina, nemščina in računstvo.

V slovenščini in nemščini so jezikovne zahteve približno enake. Učenec mora znati opisati kak svoj osebni doživljanj ali pa kako sliko, ki mu jo pokažejo, ali pa mora pripovedovati kaj iz svojega lastnega opazovanja, ali pa povedati vsebino pravkar prebranega berila. To velja tako za ustni kakor tudi za pismeni izpit. Nadalje mora poznati vse dele glavnega stavka, poznati stranski stavki in imeti osnovno znanje o besednih vrstah; stopnjevanje pridevnika in uporabo predloga, ter slovenski in nemški pravopis vsaj v glavnih obrisih.

V računstvu pa mora otrok obvladati štiri osnovne računске operacije s celimi in decimalnimi števili, nadalje mora poznati glavne mere in sicer: dolžinske, ploskovne in prostorninske ter uteži. Otrok mora znati izračunati obseg kvadrata in pravokotnika ter njuno ploščino.

Enostavni sklepi od ednine na množino in obratno tudi spadajo v izpitno snov računstva.

V zemljepisju pa je treba poznati ožjo domovino Koroško in Avstrijo v glavnih obrisih, nadalje je potrebno poznanje evropskih držav, njih glavnih mest ter glavnih rek Evrope.

Odločilen pa je pri sprejemnem izpitu vtis, da bo učenec ali učenka mogla slediti pouku prihodnje šolske stopnje.

Z ozirom na številna vprašanja, ki jih dobivamo v zvezi s slovensko gimnazijo, bi se enkrat poudarili, da bodo po našem predlogu na tej šoli učni predmeti razdeljeni v dve skupini: pouk ene skupine se bo vršil v slovenščini, a druge v nemščini. Tako bo podano jamstvo, da bodo učenci tega zavoda ob maturi popolnoma obvladali oba deželna jezika, na kar polagamo posebno važnost.

Slovenci smemo računati s tem, da bo v jeseni 1956 šola otvorena, zato opozarjamo vse one, ki so se že zanimali in se bodo še zanimali za ta zavod, ker nameravamo vanj poslati svoje otroke, da pozorno preberejo navodila, ki smo jih objavili v našem listu.

Bivši ropar je postal pisatelj

Doslej so napete zgodbe o ropih, tatvinah, nasilnih vlomih in brutarnih umorih pisali ljudje, pošteni ljudje, ki svoj živ dan niso nikomur skrivili lasu ali ukradli enega groša. Toda danes je drugače. Vsaj v Angliji. Tam je neki Billy Hill, možak okrog 50 let, ki je okrog 18 let prebil v raznih ječah za svoje zločine in si pri tem pridobil naslov „kralj angleškega podzemlja“, spisal knjigo o svoji zločinski karieri.

Da napravi v javnosti reklamo za svojo knjigo, je skupno s svojim založnikom priredil v najbolj elegantnem delu Londona velik sprejem in večerjo, na katero je povabil ne le svoje „znanec“ s policije, svoje „kolege“, ki so še na svobodi, ampak tudi najizbranejšo londonsko aristokracijo, filmske igralce, slikarje in glasbenike. Sir Bernhard Docker, ki pripada najvišjim krogom angleškega plemstva, je potem izjavil, da ni ničesar vedel o tem, kdo je pravzaprav ta Mr. Hill, ker je na vabilu velike in znane londonske založbe samo pisalo, da je Hill — pisatelj. Prišel je na sprejem, ker se pač kot kulturen človek zanima za nove knjige.

Aristokratje in falotje v — objemu

Gostov, ki so prihajali na večerjo, ni napovedal kak majordóm v fraku, kot je na takih prilikah običaj, ampak možak v policijski uniformi s signalno piščalko, ki jo uporabljajo policisti za znak alarma.

Kakor koli že, večerja je zelo uspela, potrežba je bila izvrstna in pijače je bilo dovolj. Razpoloženje te pisane družbe je bilo tako „tovariško“, da se je Lady Docker (že-

na omenjenega plemenitega gospoda) v zgodnjih jutranjih urah pustila fotografirati v objemu s „kraljem podzemlja“.

Drugi dan se je ves London zgražal, toda Hill je dosegel, kar je želel, in ljudje se za knjigo kar trgajo.

Eden izmed novinarjev, ki ni utegnil priti na večerjo, je pa naslednji dan „slavnega“ pisatelja zaprosil za razgovor, v kar je slednji rad privolil:

„Koliko ljudi je danes v „podzemlju“, to je, se posveča zločinski dejavnosti v Londonu?“ je vprašal novinar.

„Okrog 25.000, toda izmed teh jih le dvesto nekaj velja in le desetorica med njimi je res prvovrstna.“

„V čem se angleško „podzemlje“ razlikuje od ameriškega?“

„Mislim, da je glavna razlika v tem: angleški falot nima tukaj nikjer nobene zaščite. V Angliji ne moreš podkupiti policaja ali politika kot v Ameriki. Angleški zlikovec je sam in vse je proti njemu. Mislim, da je angleška policija mnogo bolj prebršana od ameriške. Ameriška policija bo z udarci izbila iz vas priznanje. V Angliji pa

bodo kar dejali, da ste priznali zločin, pa četudi ga niste, in pred sodiščem bo njihova uradna beseda več veljala kot vaša, posebno ker vedo, da običajno policija govori resnico in da nikoli ne pretepa jetnikov.“

Hill je nadalje razložil strmečemu Amerikancu, da angleški zlikovci s svojim načinom „dela“ več zaslužijo kot ameriški. Kazni po angleških zakonikih so namreč manjše. „Angleški zločinec prebije manj časa v zaporu zaradi tatvin, zato ima več časa, da jih več izvrši,“ je pristavil.

Njihov najlepši „zaslužek“

Glavno delo angleškega zločinca so kraje po skladiščih in trgovinah, vloni v banke ter ropanje poštinih avtomobilov s polnimi vrečami denarja. V svoji knjigi podrobno opisuje, kako je okradel poštni avto, v katerem je dobil 278.000 funtov plena ter podvig, ki mu je prinesel kup zlatnikov v vrednosti 45.000 funtov. Pa to so naporne reči, zaradi katerih je na koncu prišel v zapor. Zato pravi, da so vir njegovega premoženja lažji in manj nevarni posli.

Zaradi svoje „slave“ je Hill dobival ponudbe od vseh mogočih strani.

„Stalno so prihajali k meni ljudje, da jim

napravim kako uslugo. Danes je prišel mož, ki je bil pripravljen, da mi dobro plača, če mu pomagam, da se znebi žene, jutri ženska, ki bi rada postala vdova, in odločil sem se, da izkoristim take prilike. Prišel je trgovec, ki bi se rad „iznebil“ konkurenta, in mi je za mojo pomoč ponudil nagrado.“

Šel sem k človeku, ki bi ga naj „pospravil“, mu razložil položaj in pripomnil, da bom moral naročiti izvesti, razen če mi da takoj 600 funtov. Potem sem telefoniral tistemu, ki me je poslal, ter mu rekel, da stvari ni mogoče izpeljati, a če mi ne izplača takoj nagrade, ga bom naznanil policiji. Mož se je ustrašil in plačal. Nikomur se ni nič žalega zgodilo, jaz sem pa dobil nagrado od — obeh.“

Za konec pa še en nasvet za vas!

Na koncu pa je še dal dober nasvet za tiste, ki se bojé vlomilcev: „Največja škoda pri vlomih v hiše ni v tem, kaj tat odnese, ampak v tem, kaj polomi in uniči, da pride do tega, kar hoče vzeti. Zato bi svetoval ljudem, da ne zaklepajo svojih predalov in omar. Vlomilec jih bo itak vlomil in potem boste zaradi tega imeli dvojne stroške.“

Novinar se mu je zahvalil za dober nasvet v imenu svojih čitateljev.

BELI BALET

Pred kratkim se je vrnila z Wellsa na Dunaj slavna „španska jahalna šola“, ki je bila ustanovljena pred 230 leti, ko je cesar



Karel VI. naročil arhitektu Erlachu, da zgradi umetniško opremljeno poslopje za jahalnico. Leta 1735 je bil prvi nastop te jahalne šole, ki se posveča samo umetnemu jahanju, v novo zgrajenem poslopju.

Šola je z blekom tedanjih časov doživela svoj največji razmah pred prvo svetovno vojno, vendar je tudi po letu 1918 nadaljevala svojo tradicijo. Leta 1944 se je morala umakniti pred bombardiranjem in vojaškimi operacijami v Wells, kjer je ostala do letos. Takoj po prihodu zaveznikov je ameriški general Patton, sam navdušen ljubitelj konj, poveljnik tankovskih čet, ki so nadomestile nekdanjo konjenico, zelo veliko pomagal, da niso razne vojske razvlekale dragocene, tekom dolgih let umetno izvežbane konje na vse vetrove. S podpisom državne pogodbe je vlada odredila vrnitev šole na Dunaj v staro poslopje, ki je bilo prenovljeno in na sliki vidite eno izmed najbolj težkih figur, ki jih izvajajo konji pod vodstvom izurjenih jahačev.

O važnosti slovanskih jezikov

Celo pri dunajskem tedniku „Die Aktion“, ki se običajno ne odlikuje po svojem razumevanju za slovanske narode, so spoznali, da je večkrat bolje slediti treznemu razumu, kot nacionalističnim strastem. Pod naslovom „Na Vzhodu se učijo rusko in nemško“ pravi naslednje:

„So na Dunaju gotovi krogi, ki se gredo politiko donavskega prostora, o tem mnogo govorijo in fantazirajo, sicer pa puste, da gredo stvari svojo pot. Dunaj je bil nekoč žarišče slavistične znanosti. Danes pa je tako, da je ta za duhovno usmeritev vzhodne in jugovzhodne Evrope tako važna pnanoga

že davno prenesla svoje težišče v notranji nemški prostor.“

Na Vzhodu je drugače. Tam vedno bolj spoznavajo, — čim bolj se osvobajajo razpoloženja iz leta 1945 — kako važen je nemški jezik tudi za Vzhod. Mnoge šole — in nikakor ne zgolj univerze — v Sovjetski zvezi in v vzhodnoevropskih deželah, kot na Poljskem, Češkem, Madžarskem, v Bolgariji in Romuniji posvečajo že dalj časa pouku nemščine vedno večjo pozornost. V kolikor nemščina v teh deželah še ni obvezen predmet, ima šolska mladina možnost, da se ga (Nadaljevanje na 5. strani)

FRAN ERJAVEC, PARIZ:

68

KOROŠKI SLOVENCII. DEL

Glede civilnega prava moremo na splošno reči, da se je začelo prav razvijati šele v tej dobi, ko je začelo staro rimsko pravo vedno bolj izpodrivati dotedanje ljudstvo običajno pravo. Glede na to se je razvil tudi študij prava in so začeli nastopati šolani sodniki in odvetniki.

Vojni dogodki, kmečki upori, strastni verski boji in druge podobne okoliščine so povzročili, da je prebivalstvo tedaj jako podivjalo in sicer vse: plemstvo, meščanstvo in kmet. Surovost, pijančevanje, razuzdanost, igralska strast itd. so bile doma v vseh slojih in celovški pastor Lang je celo trdil, da so se ljudje „z novo vero samo še poslabšali“. Temu se tudi ne moremo čuditi, saj so premnogi le preradi ponavljali Luthrove besede: „Gréši krepko, a veruj še krepkejše!“ Glede na vse to je v tem stoletju jako padlo tudi nekdanje versko življenje ljudstva in se je potem vnovič dvignilo šele v naslednjem stoletju. Izginili so seveda tudi mnogi lepi verski običaji, preživele so pa te burne čase naše stare narodne pesmi in pripovedke in v zvezi s tedanjimi dogodki, zlasti s turskimi boji, so še vedno nove nastajale.

Navedena podivjanost ljudstva bo vsekakor v tesni zvezi tudi z veliko revščino, ki je vladala tedaj po večini našega podeželja, dočim je vladalo med plem-

stvom, meščanstvom in po velikih rudarskih okoliših v severnem (nemškem) delu dežele prilično blagostanje. Manjši rudniki, ki so bili raztreseni tudi po slovenskem delu Koroške, so (razen železnih) večidel že začeli propadati in so bili tudi skoro vsi v rokah tujcev. Večina podeželskega proletariata z bajtarji in kočarji vred je bila, razen seveda v obližju rudnikov in železarn, brez rednih zaslužkov in je zato le bedno životarila.

Med Porečami in Krivo vrbo je bilo takrat majhen srebrn rudnik, ki je dajal v XVI. stol. baje le po kakih 70 kg srebra letno, razen tega pa je bil majhen srebrn rudnik še pri Hodišah. Pri Velikovcu, Hodišah in pod Jepo (Kepo) so bili majhni rudniki svinčenega sijajnika, ki so pa že vsi ugašali. Le pri Plajberku (Bleiberg) na Gornjem Koroškem so obratovali pomembni svinčeni rudniki, ki so dajali v drugi polovici XVI. stol. po 10.000 — 15.000 stotov svinca letno. Toda Plajberk je imel ravno zaradi obilice doseljenih tujih rudarjev že v tej dobi nemški značaj. Majhni svinčeni rudniki so pa obratovali v XVI. stol. tudi na Peci, pri Črni in pri Lobniku in med podjetniki so bili tudi baroni Ungnadi.

Skoro ob vseh večjih potokih, prihajajočih s Karavank, so pa zgradili večje ali manjše železne obrate (lužine). Manjši železni rudniki so živodarili v Zavrhu, v Rutah, pri Selah (tega je imel l. 1550. v rokah neki Italijan) i. dr.; večji železni obrati so se pa razvijali okoli Zelezne Kaple in zlasti še v dolinah potokov Bistrice in Borovnice (Borovlje, Podlublje, na Brodih).

Znatni tehnični napredek je povzročil, da sta ru-

darstvo in metalurgija v tej dobi že zapuščala prvotne oblike nekake domače obrti in se začela razvijati v smeri industrije. Ta je pa seveda zahtevala že večjega tehničnega znanja in investicij in tako so začeli prehajati vsi ti obrati v roke zgodnjega kapitalizma, v naših krajih zlasti v roke nekaterih bogatih celovških, šentviških in beljaških rodbin. Pred l. 1526. sta imela železarske obrate ob Bistrici v rokah dva Trbižana, a za njima so prišli v last Celovčana Šnelka, ki jih je bil nato še jako razširil. Pri Podlublju je bilo zgrajenih pet novih lužin in razširjeni so bili železni obrati pri Zavrhu, a pri Šmarjeti je obratovala topilnica. Vsi ti obrati so dajali seveda precej zaslužka tudi okoliškim slovenskim delavcem in prevoznikom; oglarjem pa tudi v širšem okolišu. Ker so dobivali od rudarstva znatne doklade tudi deželni knezi, je čisto razumljivo, da so mu posvečali stalno veliko pozornost in že l. 1553. je bil zato izdan tudi „generalni rudarski red“.

Podoben zaslužek je dajala našim ljudem tudi dokaj živahna trgovina, kajti od nje niso imeli koristi le trgovci sami, temveč tudi številni kmečki prevozniki, a seveda zopet le v območju velikih prometnih cest. Trgovino z labotskim železom in z morsko soljo, ki je šla dolgo časa preko Zelezne Kaple, sem že omenil. — Izredne važnosti je bila tudi velika trgovska cesta, ki je vodila že od nekaj iz severnih dežel skozi Beljak in Kanalsko dolino na morje v Italijo. Da to trgovino še bolj pospeši in olajša, je bamberška škofija to cesto l. 1575. popolnoma prenovila do Pontebce. — Tretja najpomembnejša pot, ki je vezala koroške Slovence s svojimi rojaki na jugu, je pa vodila preko Ljubelja.

CELOVEC

Vsako nedeljo in praznik je v stari bogoslovni cerkvi v Priesterhausgasse nedeljska služba božja ob pol 9. uri.

VAŽNO OPOZORILO

Uradne ure za stranke

Opozorjamo naše bralce, da so uradne ure za sprejem strank pri „Našem tedniku - Kroniki“ pri g. Albertu Sadjaku (lokalno, prosvetno in mladinsko uredništvo, oglasni odelek, finančna uprava, tajništvo „Krišćanske kulturne zveze“) vsak teden SAMO od torika do petka od 8. do 12. ure dopoldne in ob četrtek od 8. do 13. ure in od 14. do 17. ure.

OBIRSKO — KORTE

V soboto in nedeljo smo imeli v naši fari lepo duhovno obnovo, ki je bila združena z obiskom Fatimske Kraljice.

V soboto zvečer ob 10. uri smo slovesno sprejeli milostni kip Marije. S pesmijo in molitvijo smo jo v temni noči s prižganimi svečami spremljali eno uro po strmi poti v procesiji v farno cerkev. Kip so nosili postavni obirski fantje. Kot ena družina je bila vsa fara zbrana v farni cerkvi. Poslušali smo razlago Marijinega fatimskega sporočila, prejeli svete zakramente in prečuli noč v molitvi pred Najsvetejšim in pred milostno podobo Fatimske Gospe. Pri peti sv. maši pa je dovršeno prepeval moški zbor obirskih fantov. Po končani sv. maši in prisrčni zahvali Bogu in Mariji smo zapeli Mariji v slovo nekaj Marijinih pesmi. Nato smo spremljali milostni kip od farne cerkve do glavne ceste v lepo urejeni procesiji, glasni molitvi in pesmi. Pri Kovaču so nam spregovorili v slovo še gospod, nato pa so odpeljali Fatimsko Kraljico v Korte, v najbolj južno točko naše škofije.

Ob 9. uri so Korčani pri Pristovnikovi hiši pričakali Marijo. Milostni kip so korški fantje prenesli v okusno okrašeno korško cerkev. Po pozdravni pridigi smo imeli obenem češčenje Najsvetejšega in duhovno obnovo.

K sv. maši so se zbral vsi verniki iz Kort. Po sv. maši je bilo slovo. S pesmijo smo se poslovili od Fatimske Marije. Bil je to eden od najlepših dni, kar so jih kdaj Korte doživele. Na zunaj lep sončen dan brez mraza ali snega, a še vse lepše v dušah vernikov.

Prav lepo se zahvaljujemo mil. g. kanoniku Zechnerju, da nam je dal za ta dva dni mil. kip Fatimske Gospe, a hvaležni smo tudi našemu gospodu župniku, da nam je pripravil tako lepo duhovno obnovo fare in to prav v pripravi na Marijin praznik — Brezmadežne.

APACE

Ker smo obširno objavili v zadnji številki pogreb pok. Rogarjeve matere, naj še povemo tudi, da je letos smrt imela že večkrat bogato žetev v naši fari.

Naj jih navedemo po vrsti! Junija je umrla Angela Juri, pd. Pirkarica. Umrla je v Celovcu in bila prepeljana sem in tukaj pokopana. Julija je umrla Lipejeva mama, dobra duša in posebna prijateljica duhovnikov. Zato sta bila pri njenem pogrebu dva duhovnika. Tretji gospod bi moral tudi priti, pa je bil tisti dan zadržan. Rajna je veliko dobrega storila posebno duhovnikom, ki so bili tukaj. Vsakega je spoštovala in mu pomagala, kakor je le znala in mogla. Zato jo je tudi vsak duhovnik, ki jo je poznal, imel rad in jo spoštoval kot pridno, skrbno, krišćansko ženo. Bog ji plačaj vse z večnim plačilom!

V septembru je umrl Matevž Taschek, pd. Hobešnik. Iskal je zdravja v Celovcu v bolnici. Tam bi moral izgubiti nogo, pa tega ni pustil. Prišel je zopet domov z bolno nogo in kratko navrh zaradi noge umrl. Pogreb je bil 8. 9. t. l. Nazadnje naj še omenimo smrt Barbare Planteu, pd. stare Kocijanice, ki je v svoji starosti mnogo trpela in v drugi polovici septembra mirno v Gospodu zaspala.

Vsem rajnim daj Bog večni mir! Našega moškega pevskega zbora ob tej priliki ne smemo pozabiti, da se mu zahvalimo za vse lepe in v srce segajoče žalostinke, kajti imeli smo kar precej pogrebov in pri vseh so ubrano zapeli.

— PREPEGO —
— ZAVESNO BLAGO —
— POHİSTVENO BLAGO —

PRAUSE

KLAGENFURT, BAHNHOFSTRASS 8



Pri nas na Koroškem

ZRELEC

(Treh naših dobrih mater ni več med nami!)

Le malokdaj pride iz Zrelca in bližje okolice kak glas v naš list in si drugod najbrž mislijo, da le kar spimo. A še sedaj se na žalost javljamo le z bolj neveselimi novicami.

Smrtna kosa tudi pri nas ne prizanaša: iz vrst naših dobrih krišćanskih mater nam je v teku dveh mesecev vzela tri vzgledne žene, kakršnih imamo žalibog malo.

Pred dvema mesecema je umrla znana Pintarjeva mama **Elizabeta Miklauz** iz Zrelca, šele 68 let stara. Svoje otroke — 3 sinove in 1 hčerko — je dobro vzgojila in preskrbela. Bila je zelo verna slovenska mati. Zelo rada je pomagala sosedom in revežem, saj je imela za vsakega odprto roko, koli-

Amazone
2 PARA
božičnih daril
z najfinejšimi
damskimi nogavicami **45.-** šil.
KLAGENFURT, Villacher Strasse 1

kor je največ mogla. — Kako zelo je bila priljubljena, je pričal njen pogreb, pri katerem jo je spremljalo zelo veliko vernikov.

Pretekli petek, 9. decembra, pa je prenehalo biti srce ge. **Frančiške Spöck**, žene vpojenega gozdarja, v 78. letu starosti. Tudi ona je bila zavedna krišćanska slovenska žena, ki je v stiskah in skrbeh rada iskala utehe pri Bogu, v molitvi. Edino nalogo je videla v skrbi za družino in za bližnjega, dočim je nase tako rada nesebično pozabljala. Ob strani skrbnega moža je vseh pet otrok — tri sinove in dve hčerki — dobro vzgojila in preskrbela. Zato jih je še toliko bolj prizadela njena smrt.

Pokojna je dalje časa nekoliko bolehal, vendar ni mislila, da je kaj hujšega. Šele pred nekaj tedni se je podala v bolnico č.



PROTI NAPLACILU BLAGO
REZERVIRANO

sister elizabetnik v Celovcu, kjer pa so zdravniki ugotovili, da jo je napadla zavratna bolezen (rak na jetih) in da najbrž ni več rešitve. Dobra mati je bolezen vdano prenašala in je bila kar nekako vesela, ko jo je domači dušni pastir obiskal še zadnji dan pred njeno smrtjo.

Preteklo nedeljo popoldne smo jo spremlili k zadnjemu zemeljskemu počitku na

domače pokopališče. Že pred 3. uro pop. se je zbrala velika množica ljudi, ki so poznali dobro Spöckovo mamo, pred gostilno Lampl, da jo poslednjič pozdravi, ko jo pripeljejo iz Celovca. Po prvi blagoslovitvi se je pričel viti za krsto s pokojno izredno dolg spreved proti cerkvi oz. pokopališču. Pogreb je vodil preč. g. stolni kanonik dr. F. Bugelnig ob asistenci g. župnika z Radiš in domačega. Ob odprtem grobu se je ganljivo poslovil od blagopokojne domači g. župnik in jo orisal kot vzorno krišćansko ženo in mater. Tudi domači pevski zbor se je poslovil od nje z dvema žalostinkama.

Marsikom, ki jo je spremil na tej njeni zadnji zemeljski poti, se je orosilo oko ob zavesti, da je ni več med nami. Tako je neki ugleden kmet z Radiš rekel žalujočim sinovom in hčeram, ko jim je izrekel sožalje: „Otroci, izgubili ste največji zaklad! Vaša mama je bila v resnici sonce v vaši hiši!“

En dan pozneje pa je umrla ugledna Kranjčičeva mati **Stocker Marija** v Gradnici pri Zrelcu, doma pravtako iz ugledne slovenske hiše. Pokojna je bila v svaštvo z umrlo Spöckovo mamo — njena hči je poročena z Rajmundom Spök. Zapušča že odrasle 3 sinove in 3 hčerke. — Tudi Kranjčičeva mati je bila ugledna in priljubljena, kar je ponovno izpričalo veliko število pogrebov.

Vsem trem pokojnim blagim ženam želimo, naj se njihovo skrbno materinsko srce odpočije po trudapolni in neumorni zemeljski poti in naj jim Vsemogočni bogato poplača vso njihovo nesebično skrb in delo; vse preostale žalujoče sorodnike pa naj tolaži zavest, da bodo v nebesih še bolj prosile zanje.

Sedaj pa še nekaj malo bolj veselega. Gospodarsko leto smo tako rekoč zaključili. Reči moramo: Bogu hvala! zakaj letos se res ne moremo pritožiti, da bi bila slaba letina. Saj so vsi pridelki več ali manj zelo dobri, pa bodisi žito, krompir, sadje kakor tudi krma. Vkljub temu da je bilo precej deževja, smo vse pridelke še kar v redu lahko pospravili. Bodimo za to hvaležni Bogu in se mu še naprej priporočimo!

ST. JANŽ V ROZU

Zapustila nas je jesen in že je nas pozdravila zima. Vsaka stvar ob svojem času. Sicer pa nas šentjanžčane ne skrbi. Preskrbljeni smo z drvmi, da se bomo lahko gredli pri toplih pečeh in bomo tudi imeli več časa, da se v zimskem času bolj pogosto oglašimo v „Našem tedniku“. S tem, ko nas je zapustila jesen, nas je zapustilo tudi staro cerkveno leto. Potrudimo se, da bomo pričeli novo leto z Bogom.

Prvo nedeljo smo obhajali praznik svetega Nikolaja. Obenem smo tudi obhajali ta god velikega škofa kot dobrodelnika. Že v soboto, dne 8. decembra, zvečer smo se zbrali v župnišču, da se skupno povesešimo na miklavževanju. Zelo težko smo čakali sv. Miklavža, ki naj nam prinese darila. Bil je tokrat namreč zelo bogat. Nekaterim je kar po tri pakete prinesel, a tudi palic ni manjkalo. Kar naravnost je povedal, kar vsakemu gre, tudi grehe in napake, katere smo

nadomestiti nobeno blagostanje.“

V tej številki končuje tudi ljudska povest „Očeta dedovina“ tudi z opisom hrvaškega badnjaka (Božiča). Ta prisrčno pisana povest res zasluži ponatis v knjigi.

V kulturnem obzorniku pa P. Slapar z izredno jasnostjo razpravlja o odnosih med vero in narodnostjo. Prof. Jevnikar je prispeval zelo zanimivo poročilo o knjigi spominov, ki jih je izdal nekdanji slovenski motorni dirkač Ludvik Starič — „Leteči Kranjec“, ki si je osvojil vrsto mednarodnih prvenstev, dokler ga ni nesreča prisilila, da je dal slovo dirkališčem. Prof. Jože Peterlin na kratko poroča o uspehi razstavi slovenskega slikarja Toneta Miheliča v Trstu. Strokovna ocena originalne operne priredbe „Miklove Zale“ izpod peresa Cantorja, nadalje pestre rubrike za ženo in dom, zanimivosti ter ponatis pesmi z notami „Oj dekle, kaj s' tak' žalostno?“ zaključujejo to številko, ki jo krasijo številne ilustracije.

Ne pozabite na božična in novoletna voščila!

Kakor vsako leto, tako vam nudimo tudi letos možnost, da v „Našem tedniku-Kroniki“ izrazite svojim sorodnikom, znancem in prijateljem božična in novoletna voščila.

Najenostavneje naročite to voščilo, ako SE DANES izpolnite spodnjo naročilnico in jo TAKOJ pošljete na naslov „Našega tednika - Kronike“ v Celovcu, Viktringer Ring 26.

Cena za velikost voščila v širini enega stolpca in dva cm višine je ista kot lansko leto (25.- šil.). Voščilo v večjem obsegu stane sorazmerno več. Pošilite z naročilom, najkasneje do ponedeljka, dne 19. decembra t. l. pa mora biti vaše naročilo v uredništvu „Našega tednika - Kronike“.

Naročilnica

Ime:

Poklic:

Kraj bivališča:

Naročam navadno, dvojno, trojno velikost voščila.

Pripomba:

.....
podpis

storili v teku leta. Preden se je od nas poslovil, smo še enkrat lepo molili in nato nam je dal Miklavžev blagoslov!

Ko je odšel, se je začelo šele pravo veselje in kramljanje. Vsak je pogledal, kaj mu je prinesel. Pa smo kar videli, da niso vsi pridni. V naši sredi je bil tudi preč. g. Polanc. Tudi nanj sveti Miklavž ni pozabil. Ko smo se malo oddahnili, so nam prinesle kuharice še pecivo in čaj, da smo se malo okrepli. Ob koncu smo zapeli še nekaj Marijinih pesmi, nakar smo se razšli. Tako je obhajala šentjanška kat. mladina sv. Miklavža. Zdaj pa še drugi povejte, kako se je godilo pri vas!

GLOBASNICA

V zadnji številki „Našega tednika“ se je pripetila v vabilu na miklavževanje ne ljuba pomota. Miklavževanje v Globasnici ne bo šele prihodnjo nedeljo, ampak se je vršilo že zadnjo nedeljo popoldne v štebnu in zvečer v Globasnici.

SLOVENSKE ODDAJE V RADIU

NEDELJA, 18. 12.: 7.20 Duhovni nagovor. 7.25 S pesmijo pozdravljamo in voščimo. — PONEDELJEK, 19. 12.: 14.00 Poročila, objave. — Za našo vas. 18.45 Okno v svet. — TOREK, 20. 12.: 14.00 Poročila, objave. — Narodne pesmi in glasba. — SREDA, 21. 12.: 13.00 Poročila, objave. — Zborovske pesmi. 18.45 Veseli godci. — ČETRTEK, 22. 12.: 14.00 Poročila, objave. — Koncertna ura. — PETEK, 23. 12.: 14.00 Poročila, objave. — Adventne pesmi. 18.45 Božič na Koroškem. — SOBOTA, 24. 12.: 9.00 Od pesni do pesni — od srca do srca. 18.05 Božične pesmi. — NEDELJA, 25. 12.: 7.20 Duhovni nagovor. 7.25 S pesmijo pozdravljamo in voščimo.

Vaša božična darila

V RADIO-APARATIH, KOLESIH
IN GOSPODINJSKIH PREDMETIH
SI PRESKRIBITE PRI

JOHAN LOMŠEK
ST. LIPŠ P. EBERNDORF

Vesel Božič in srečno Novo leto želi vsem poslovnim prijateljem tovarna usnjenih rokovice

Wenzel Brunner

KLAGENFURT, KANALTALER STRASSE 58

ZAVESNO BLAGO, PREPROGE — INDIJSKE IN PERZIJSKE nudi

A. Riedel & Söhne

KLAGENFURT, ALTER PLATZ 21

Deseta številka „Vere in doma“

S številko, ki je te dni šla med naročnike, zaključuje družinska revija „Vera in dom“ 7. letnik. Kulturno poslanstvo, ki ga ta revija vrši med slovenskimi družinami v zamejstvu, tako med koroškimi in primorskimi Slovenci, kakor tudi med slovenskimi družinami po širnem svetu, daje tudi vsebini lista svoj pečat.

V tej številki prevladujejo, kot je pričakovati, božični motivi, saj je Božič največji družinski praznik. V kratkih sličicah „Jasa se širi“, v zgodbi o Alenki (Vesna iz Celovca) ter v „Spominkih na nekdanje dni“ (Bogdana iz Gorice) se božični motivi povezujejo z bridkostjo današnjega časa, ko nekateri trpe zato, ker so v domovini, a drugi zato, ker so izven nje. Črtica „Domovina je kakor mati“ (T. C., Trst) pa obravnava bolesten problem izseljevanja, ki je kratko, a presunljivo izražen v pismu sestre v tujini mlajši sestri v domovini, ko pravi: „Vse bi bilo; gmotno smo na boljšem, kot bi bili tu, toda domotuje: to je bolečina. Domovine ne more

Vsaki dve minuti en avto

Fiat-tovarne veljajo že od nekdaj kot ene največjih v Evropi. Zmogljivost tega gigantskega podjetja si je komaj mogoče predstavljati: vsak dan pride iz delavnice okrog 1000 novih avtomobilov. Produkcija osebnih avtomobilov je le del vsega tega, saj je treba pristiati še stotine tovornih avtomobilov raznih nosilnosti, traktorje ha kolesa in gosničarje, ladijske stroje, Diesel-motorje različnih vrst. To dnevno.

Okrog 70.000 je zaposlenih samo v lastnih tovarniških delavnicah. Pristiati pa je treba še nešteto delovnih moči, ki tovarno Fiat dopolnjujejo v podružniških obratih.

10 MILIJARD ŠILINGOV ZA IZPOPOLNITVE.

Ogromne so te vsote. Samo v poveljni dobi so Fiatove tovarne žrtvovale to vsoto za moderniziranje tovarniških naprav. Če si danes ogledate montažno halo, vidite, da je tukaj vse avtomatizirano, da gre vse po tekočem traku. Prostori so svetli in prijazni, snažno oblečeni delavci so zaposleni z avtomehaničnimi orodji in dovršujejo vozila. Najmodernejši stroji so opremljeni z najpopolnejšimi avtomatičnimi merilnimi aparati in izključujejo vsako napako, ki bi bila sicer neizogibna, če bi bilo vse prepuščeno samo človeškim rokam in njihovim neizogibnim nezanesljivostim. In če ob izhodu z uro v roki merite čas in število avtomobilov, ki zapuščajo tovarno, se prepričate, da gre vsake dve minute en avtomobil iz delavnice.

FIATTOVI AVTOMOBILI GREDO PO CELEM SVETU

Osebnih in tovornih avtomobilov in traktorjev so doma v afriških puščavah prav tako kot na severu v

Norveški, švedski in danski. Fiatove tovarne so v Italiji in vsak ve, da je Italija nižinska in tudi zelo gorata dežela. Zato je razumljivo, da je bila že od vsega početka težnja proizvajalcev, da grade vozila, ki so najhitrejša za ravnine in obenem najprikladnejša za strme gorske ceste. To jim je popolnoma uspelo, kar priznavajo strokovnjaki iz vse Evrope.

13.258 km v 11. DNEH...

Takoimenovani „mali“ Fiat 600 je dokazal na pokusni vožnji iz Kalkute v Indiji — do Rima, kaj zmore. To progo gladko premeril v 11. dneh, moral je prebroditi puščave in peščene viharje, prevoziti najvišje prelaze, pri temperaturah do 52 stopinj in med nevihtami in poplavami — brez najmanjše napake v motorju.

AVSTRIJSKE STEYR-TOVARNE SO SE PREPRICALA,

da so Fiatovi izdelki najprikladnejši za tukajšnje razmere in zato so si zagotovile vzporedno produkcijo teh visokovrednih izdelkov, saj je največje važnosti, da tečejo po naših cestah vozila, ki na njih „dobno leže“ in obvladajo z lahkoto vse tisočere krivulje in ovinkne, ne glede na to, da Fiatovi avtomobili z lahkoto zmorejo tudi vse gorske prelaze.

Steyr-Werke so imele dober nos in žele zato velik uspeh. Te domače tovarne so prevzele produkcijo vseh desetih vrst vozil in izdelkov matične tovarne in cene za te so tako konkurenčne, da jih zmore vsak, ki si namerava nabaviti avtomobilsko vozilo.

Glavno zastopstvo Steyr-Fiat Werke ima tvrdka THOMAS BOHRER v Celovcu na Villacher Starasse.

Warmuthov družinski večer

Warmuth je tudi letos povabil svoje stalne obiskovalce k tradicionalnemu družinskemu večeru v dvorano sv. Nikolaja. Nad 600 gostov se je prijetno zabavalo ob odličnem, izbranim in hitro se odvijajočim sporedom, katerega je vodil g. Toni Kraus kot vedno izborni konferencier. Willi Rudinger je zabaval občinstvo s svojim priznanim humorjem in živo razgibanostjo, Willi Fäslacher pa je s svojimi ljudskimi melodijami žel mnogo odobravanja. Prof. dr. Theisinger je s svojimi skioptičnimi slikami iz svojega zadnjega predavanja „Na lepi modri Dona-

vi“ navdušil vsakega gledalca. Spored večera so še obogatile točke s priznanimi ljudskimi umetniki. Recitacije ge. Gelb, Tarmann in Bialowas se žele pri poslušalcih mnogo odobravanja. „Fidelen Jung“ so godli poskočne melodije, največje zanimanje pa je tudi vzbudilo žrebanje daril, ki so jih poklonile razne tvrdke, najlepšo darilo je pač bilo 3 m kamgarna tvrdke Warmuth.

S tem so za letos zaključili vrsto prijetnih prireditvev — bila 36. — ki so pod imenom „Pomenki oh kavi“ zapustile toliko lepih spominov.

TRGOVINA BLAGA IN PERILA

v Celovcu, Stari trg šte. 35, Vas vabi k božičnemu nakupu

Med najstarejše trgovine v Celovcu spada tekstilna trgovina L. MAURER na Starem trgu, šte. 35, saj obstoja že več kot 100 let.

V tem mesecu je v osredju Celovca z Starim trgovom posebno živahno, ulice, poslopja in izložbe so v svečanem okrasu, vse v zelenju in raznobarnih lučicah, posebno zvečer nam proža ta del mesta praznično sliko. In zares tu vlada že pravo božično razpoloženje, živahno vrvenje celi dan do poznega večera, trgovine so polne kupcev, tako tudi znana in priljubljena trgovina L. MAURER na Starem trgu; potrebno je to in ono, kajti bližajo se božični prazniki in razen tega stojimo na pragu zime.

Že od nekdaj je zlasti podeželjsko ljudstvo kaj rado kupovalo v tej trgovini, kajti tu je našlo blago dobre kvalitete po prilično nizkih cenah. Trgovino

L. MAURER moremo šteti med one trgovine, pri katerih podeželjsko prebivalstvo lahko z zaupanjem nabavlja svoje potrebščine.

No, v tej trgovini dobite vse kar rabite na blagu, perilu, posteljnini itd., za svoje drage, za sebe, za dom. Tako dobite damske obleke, damsko in moško blago za obleke in plašče; potem damsko, moško in otroško perilo, barhent, flanel; nadalje posteljnino kakor gradl; odeje; končno zavesno blago, tiskano in mrežasto, nogavice, puloverje, volno vseh barv itd.

Vse to dobite v dobri kakovosti, po zmernih cenah in stoji vam na razpolago bogata izbira. Pojdite tja, prepričajte se sami, postregli vam bodo ljubezljivo in tako, da boste zadovoljni. Tekstilno trgovino L. MAURER najtopleje priporočamo.

Božič se bliža



Svoje potrebščine na BLAGU, PERILU, VOLNI itd. si nabavite najugodnejše v trgovini

L. MAURER
KLAGENFURT, ALTER PLATZ 35

Božične jaslvice v vsako krščansko hišo



Figure za jaslvice, okraski za božično drevesce. Knjige za Božič v bogati izbiri. Seznam knjig (katalog) lahko dobite na željo brezplačno.

KNJIGARNA

Carinthia
CELOVEC — KLAGENFURT
VÖLKERMARKTER RING 25

PODRUŽNICE:

KLAGENFURT, Sternallee 5
KÖTSCHACH v Ziljski dolini
WOLFSBERG v Labotski dolini
ŠT. VID ob GLINI (ST. VEIT a. d. GLAN),
Friesacher Strasse 26

O važnosti slovanskih jezikov

(Nadaljevanje s 3. strani)

učiti kot prosti predmet. V desetletnih enotnih osnovnih šolah v vzhodnoevropskih državah, kot tudi v Jugoslaviji, velja pa že dalj časa odredba, po kateri je obvezna ena ura nemščine na teden.

Kako pa je pri nas urejeno glede pouka slovanskih jezikov? Omenili smo že, da se je Dunaj odpovedal svojemu položaju kot mesto slavističnih študij. Pri nas komaj vemo za pouk ruščine ali drugih važnih slovanskih jezikov, čeprav je za narode Podonavja obojestransko poznavanje jezikov odločilne važnosti.

Še nikdar ni imel Zapad tako malo novic o dogodkih na Vzhodu kot v zadnjih desetih letih in še nikdar ni bilo tako potrebno, da bi bili čim bolj poučeni o razvoju v teh predelih. Pa tudi gospodarski promet zahteva po možnosti dobro in čim bolj razširjeno znanje jezikov teh dežel.

Zato je brezpogojno in nujno potrebno, da širimo znanje teh jezikov, da delamo propagando za njih pouk ter mu pripravljamo pot.

V Zapadni Nemčiji so na tem področju že znatno pred nami. Na področju federalne republike že obstajajo instituti in stolice za proučevanje vzhodnih vprašanj. Sedaj postavlja Nemška družba za proučevanje Vzhoda, ki ima svoj sedež v Stuttgartu, odločnejše kot kdaj koli prej zahtevo, da je treba poglobiti raziskovanje vzhodnih problemov in v prvi vrsti, da je treba uvesti pouk slovanskih jezikov tudi na višjih šolah.

Dobro jezikovno znanje naletimo le pri

beguncih iz Poljske, Čehoslovaške, Jugoslavije, ki govorijo rusko, poljsko in druge jezike njihovih domovinskih dežel. Ravno med temi je mnogo takih, ki bi bili pripravljeno posvetiti se študiju slavistike. To velja ne le za Nemčijo, ampak tudi za Avstrijo.



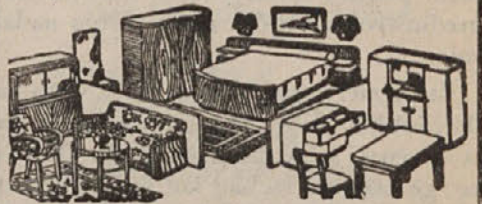
Lepa božična darila, kakor kovčke v veliki izbiri, denarnice, nahrbtnike, aktovke, damske torbice in vso usnjeno robo dobite najbolje v strokovni trgovini

Veit Mühlbacher
KLAGENFURT, Rainerhof

Das Haus der guten Möbel

4 Vorteile:

1. Riesenauswahl — über 100 Ausstattungen
2. Die besten und billigsten Möbel Österreichs. Hartholzschlafzimmer von S 4400.—
3. Ratenzahlung ohne Aufschlag, ohne Zinsen
4. Zustellung frei Haus mit eigenem Spezialauto.



STADLER-MÖBEL
KLAGENFURT — THEATERGASSE 4

Rader

TRGOVINA ZA VSAKOGAR

nudi krmene plašče, perilo, posteljnino, zavesno blago, modno robo, plastiko itd.

KLAGENFURT, Krammergasse 8

Božična darila



najboljše kvalitete in po ugodnih cenah tudi letos pri

Janesch Klagensfurt
Völkermarkter Str. 9

Für Weihnachtseinkäufe

Filli

Klagenfurt, Bahnhofstraße 6

Kdor da **kvaliteti** prednost, kupi **čevlje** pri **Grohar** Klagensfurt, Neuer Platz

MLADI ROD

5 letnik, številka 3-4

Pregled te številke mora prav zares vsakega bralca zadovoljiti. Ne samo, da je vsebinsko številka izredno bogata, tudi oprema je tako okusna, da bo otrok z veseljem vzel zvezek v roke in ga bral. Zdi se nam, da je ta številka najbolj posrečeno urejena, kar jih je do sedaj bilo. Sotrudnikom lista gre vse priznanje in pohvala.

Kameniti ribič na naslovni strani je postal v sedanjih razmerah tudi svarilo vsem, ki se zaganjajo v slovenski pouk. Šege in navade ob Božiču popeljejo otroka v prekrasni božični čas, ki je za mladino poln bajnosti in tajnosti ter veličine doživetja družinske skupnosti.

Kratek pregled zgodovine našega glavnega mesta ter Ljubelja in vrsta drugih poučnih spisov bodo tudi učitelju v šoli pri obdelavi snovi zelo dobrodošli.

Posebno zanimiv je spis o koroškem ljudskem pesniku Lesičjaku in upamo, da bo uredništvo ta kotiček z isto skrbjo nadaljevalo.

Če primerjamo „Mladi rod“ z vrsto nemških šolskih listov, moramo ugotoviti, da je ta slovenski šolski list našemu narodu v čast, ker ga tako po vsebini kot tudi po privlačni zunanji obliki dostojno predstavlja. Ob enem pa nudi bogato vsebino čtiva, ki uvaža našo mladino v lepote slovenskega jezika.

List vsem prav toplo priporočamo, ker je prijetno branje tudi za tiste, ki so že zapustili šolske klopi.

Kako si pridobiš prijateljev

(Nadaljevanje)

Skušnja nas uči, da je mogoče pritegniti pozornost in sodelovanje tudi še tako zaposlenih in važnih osebosti, če jim dokažemo živo zanimanje zanje in za njihovo delo.

Vsi, od najponižnejšega cestnega pometaja pa do najmogočnejšega kralja na prestolu, prav vsi čutimo naklonjenost do tistega, ki nas občuduje. Potrudimo se torej, da razumemo stališče drugih in jih v njihovih težavah zadovoljimo.

Sam n. pr. skušam vedno vedeti za rojstni dan svojih prijateljev. To lahko ugotovim na več načinov. Čeprav se ne zanimam za zvezdoslovje, jih začnem spraševati, če verjamejo, da ima rojstni dan vpliv na značaj. Ko tako pripravim pot, jih vprašam, kdaj je ta rojstni dan. Datum si zabeležim v posebno beležnico in vsako leto se na določeni dan oglašim s čestitkami. Lahko si mislite, kakšno presenečenje. Včasih sem edini na svetu, ki se je tega spomnil.

Če si hočemo pridobiti prijateljev, pozdravljajmo ljudi, ki jih srečujemo, neprisljano in navdušeno. Tudi ko odgovarjamo po telefonu, skušajmo dati svojemu glasu prijazen prizvok. Ali pa ima ta metoda kaj uspeha v poslovnem svetu? Navedel vam bom samo en zgled in presodite sami: Ravnatelj neke velike banke je moral pripraviti zaupno poročilo o neki družbi. Edini človek, ki bi mu lahko dal v tej zadevi kakšno poročilo, je bil predsednik neke velike industrijske družbe. Ravnatelj je šel k njemu in prav tedaj je prihitala neka gospodična in rekla predsedniku, da tisti dan ne more dati nič naimk. „Zbiram namreč znamke za svojega sinčka,“ je pojasnil ravnatelj. Ravnatelj mu pove vzrok svojega obiska, toda uspeha ni bilo nobenega.

Predsednik je bil nejasen in raztresen. „Nisem vedel, kaj naj naredim,“ je pripovedoval ravnatelj. „Potem sem se pa spomnil znamk in prišlo mi je na misel, da prihajajo v našo banko pisma iz vseh delov sveta ter da ne bo nič težkega dobiti inozemske znamke. Dan za tem sem šel spet k predsedniku ter rekel, da imam znanke za njegovega sinčka. Predsed-

nik me sprejme z največjo dobrohotnostjo ter s pravcati navdušenjem. Kake pol ure sva kramljala o filateliji ter občudovala sliko njegovega sinčka. Potem mi je pa, ne da bi ga vprašal, govoril več kot eno uro o vprašanju, ki sem mu ga stavil prejšnji dan, mi dal najrazličnejše podatke, izprašal o tem svoje uradnike ter šel celo tako daleč, da je telefoniral enemu svojih družabnikov.“

Seveda to ni nova ideja, kajti nekaj sto let pred Kristusom je že rimski pesnik tole napisal: „Za druge se zanimamo samo tedaj, kadar se drugi zanimajo za nas.“ Če torej hočete postati priljubljeni, je prvo pravilo, ki se morate po njem ravnati, tole: Imejte resnično in globoko zanimanje za druge!

PREPROST NAČIN, KAKO NAREDITI DOBER VTIS

Karel Schwab je rekel, da njegov nasmech velja milijon dolarjev. Gotovo je imel prav. Svoj izredni uspeh je namreč v velikem delu dolgoval svoji ljubeznivosti, svoji privlačnosti — sploh svoji osebnosti, v kateri je bil nasmech ena najmočnejših stvari.

Preživel sem neki popoldan, pripoveduje pisatelj naprej, v družbi z Mauriceom Chevalierom in sem bil globoko razočaran. Bil je molčeč, čisto drugačen, kakor sem si predstavljajal. Kar nenadoma se je pa nasmehnil. Zdelo se je, da se je sonce prikazalo izza oblakov. Če ne bi imel tega svojega nasmecha, bi bil Maurice Chevalier skoro gotovo še danes v Parizu navaden tapetnik kakor njegov oče in njegov bratje.

Nasmech pove več kakor tisoč besed: „Ugajajte mi, zelo sem vesel, ko vas vidim.“ Večkrat slišimo takšne in podobne izraze. Ne govorim o onem lažnem nasmechu, ki nikogar ne prevara. Govorim o navadnem, neprisljjenem, pristnem nasmechu, ki osvaja srca. Ravnatelj velikega podjetja mi je rekel, da v zame v službo rajši malo izobraženo dekle, toda prijaznega nasmecha, kakor pa kakšen zaklad znanja, toda suhoparnega in zadržanega obraza.

Če hočete v svojem delu dobro

uspjeti, vam mora biti vaše delo prijetno, morate v njem najti svoje duhovno veselje.

Če hočete, da bodo drugi ljudje rajše pri vas ali v vaši družbi, pokazite najprej sami, da vas zelo veseli, če ste v njihovi družbi.

Dal sem nasvet več tisoč ljudem, naj se vsak dan po eno uro vadijo v nasmechu ter naj mi nato sporoče o uspehu. Prinašam en odgovor:

„Že osemnajst let sem poročen,“ mi piše nekdo, „in ves ta čas se nisem nikoli nasmehnil ali govoril s svojo ženo, kadar sem vstajal in odhajal na delo. Ko pa ste mi dali idejo, naj poskušam z nasmehom, sem se je oprjel. Bil sem pred zrcalom in si česal lasce. Ko sem videl kisel obraz pred sabo, sem si rekel: Dovolj je te puščobe. Hočem se takoj nasmehniti. In res: usedel sem se za mizo ter rekel ženi: ‚Dobro jutro, draga ženička!‘ in sem se nasmehnil. Moja žena je bila osupla zaradi moje spremembe naravnost pretresena. Dva meseca že delam tako in zdi se, da je v mojo dušo prišla nova sreča.“

Ko grem zdaj v pisarno, se nasmehnem vratarju, uslužbencem in vsem, ki jih poznam in vsi mi vračajo nasmech. Z nasmehom sprejemam tudi tiste, ki mi pridejo potozit, ki mi zaupajo svoje težave, in zdaj vidim, da mi je na ta način mnogo lažje urediti razne stvari.

Zdaj se vzdržujem tudi kritike in obsojanja, skušam pa najti razumevanje in dati priznanje. Ne govorim samo o tem, kar zanima mene osebno, temveč skušam vzeti stvari tudi s stališča drugih. Postal sem nov človek v pravem pomenu besede, srečnejši in bogatejši in pridobil sem si mnogo prijateljev.“

Kaj pa, če nimate volje, da bi se nasmehnili? Treba se je prisiliti in se kljub temu nasmehniti. Neki slaven profesor je rekel: „Pravijo, da dejanje sledi čustvovanju. A to ni res. Dejanje in čustva delujeta istočasno. Človek more posredno kontrolirati in obvladati svoja lastna čustva, če zna regulirati dejanja, ki so neposredno podvržena njegovi volji. Če nisimo veseli in srečni, se moramo vesti tako, kakor če bi res bili, in uspeh bo ta, da bomo postali v resnici veseli in srečni.“ (Dalje)



Marijanska prireditev v Št. Rupertu

Marijanska prireditev v Št. Rupertu je že nekako prešla v tradicijo gospodinske šole č.č. šolskih sester. Z njo gojenke tako rekoč slovesno otvorijo svoje šolsko leto in pokažejo staršem, sorodnikom in sovaščanom iz vseh dolin slovenske Koroške, koliko so že v kratkem času šolanja pridobile, predvsem na kulturnem in splošno vzgojnem področju.

Znak napredka šole, ki jo iz leta v leto obiskuje vedno večje število gojenk, je tudi vedno višja kvaliteta prireditev, ki je letos poleg dobre odrske in glasbene izvežbanosti bila popestrjena in podkrepjena s sodelovanjem korenjaških fantov iz tinske kmetijske šole.

Pred nabitno pošno dvorano je najprej nastopil zbor gojenk s pesmijo, nakar je sledila igrice v treh slikah „Marija potuje“, ki je v srce segajočih slikah pokazala kako trdosrčni svet odganja Mater božjo, ki kot ubožna beračica roma od praga do praga, dokler končno ne najde zatočišča v revni koči, kjer leži bolna mati, a obkrožuje jo pet lačnih otrok. Mati Odrešenikova poplača dobro delo s tem, da ozdravi mater, a lakomnim in trdosrčnim sosedom pa da nauk, kako naj žive, da si bodo tudi oni zaslužili nebeški blagoslov.

Dekleta so igro verno in z zbranostjo predvajale ter jih je res treba pohvaliti, da je vse šlo, kot je bilo treba. Ni majhna reč prvič stati na odru pred tolikimi kritičnimi gledalci, kjer bi vsaka nerodna kretnja izzvala pikro opazko iz občinstva!

Nato so fantje iz Tinj, ki jih je pozdravilo burno ploskanje cele dvorane, saj je to bil njihov prvi nastop v javnosti, možato in ubrano zapeli Ave Marija. Zaslužno ploskanje naj jim bo v vzpodbudo tudi za naprej!

S tem je bil končan prvi, marijanski del prireditev in po kratkem odmoru je sledil drugi del, ki je bil poziv mladini na delo za narod. V odrski sliki „Slomškov večer“ smo videli slovensko mater, ki zbira svojo številno družino okrog Slomškove podobe in jo vzgaja v duhu njegovih zlatih nauk. Bila je res posrečena zamisel, kajti ne le na odru smo videli slovensko družino — in zelo številna je bila, kot se za pravo slovensko družino spodobi! — ampak tudi v dvorani je bilo mnogo slovenskih družin, ki bodo gotovo ponesle na svoje domove dobre nauke, ki so bili podani v prijetni, nevsiljivi obliki.

Nato je sledilo nekaj, česar doslej še na naših prireditvah nismo bili vajeni. Na odru se je postavila vrsta deklet v lepih, okusno ukrojenih in barvno pestrih nošah. Tajnik Krščanske kulturne zveze g. Albert Sadjak je pojasnil, da je Zveza naročila te kroje, ki bi naj postali pocenostavljena, sedanjim razmerom in potrebam odgovarjajoča narodna noša koroške slovenske mladine. Izvirne, starodavne noše so namreč predragocne za vsakdanjo rabo. Občinstvo se je razdelilo na dva tabora, kajti v skoraj enakih delih so eni bili navdušeni za živo pisano nošo v rdečem, a drugi za prikupno nošo v nekoliko mirnejši, temnejši barvi. Naposled je prišlo do kompromisa in sta bili sprejeti obe noši ter si lahko dekleta izberejo kakor pač katera hoče ali misli, da ji boljje pristojna. Pri fantih je bila zadeva mnogo enostavnejša, kot pač vedno pri moških, kadar gre za obleko. Sklenjeno je bilo, da bodo nosili temne hlače in belo srajco, a vprašanje kravate je ostalo odprto.

Za zaključek je še zaorila pesem iz moških gl. Tinjčanov in nato je padel zastor. Prireditev je zelo lepo uspela in prirediteljicam č.č. sestram, ki so vložile mnogo truda vanjo, iskreno čestitamo.

Ličen Tilka:

Večerna pesmica

Jezušček dragi,
Jezušček moj,
pridi, le pridi k meni nocoj!
Zate pripravljen domek je zlat,
bolj se blešči kot pravi zaklad.

Domek moj zlati je srcece moje,
zmeraj, o Jezus, naj bo le Tvoje.

Pridi, o Jezušček,
Jezušček moj!
Angelček varuh naj pride s Teboj!
Hude nezgode me bo varoval,
jaz pa v posteljici sladko bom spal.

MILKA HARTMAN:

Pastirčki pri jaslicah

(Na odru poltema. Na mahu spijo pastirčki. Čuje se meketanje ovac. Tu pa tam piškanje piščali.)

O s e b e : Pavle — Hanzej — Jozej — Franci — Angel — Več angelov — Mihec — Andrejček — tri deklice — Marija in Jožef.

(Pastirji so oblečeni v kožuhovino, s pastirsko torbo, palico itd., kakor si pač režiser pastirje iz svetonočne dobe predstavlja. Ne pozabite, da plot in kaka stara streha oder pripravno opremi.)

PAVLE (zazdeha): Ohaaa — — — sem pa le malo zadremal — — — sem mislil, da ne bom, ko me tako zeebe — — — hui, ta mraz! (Dregne s palico Hanzeja): He, Hanzej, ali tebe nič ne zebe — hui, meni kar zobje šklepetajo.

HANZEJ (se vzdrami, za njim drugi): Seveda me, sedaj ko sem se zbudil. Ko sem spal, me ni, saj me je moj kožuh grel.

DRUGI (ogorčeni): Res, zakaj nas budiš!
PAVLE (proseče): Oh, nič mi ne zamerite — nekam čudno mi je pri srcu, pa ne vem, zakaj. Se vam ne zdi, da v daljavi nekdo gode? Čujte — — —!

JOZEJ: Eh, to so piščali pastirjev tam za skalo. Pa čujte, jutri dobim od strica, ki pase zadaj na bregu, novo piščalko. Lepo zreljano piščalko.

PAVLE: Tudi jaz jo dobim, od očeta, tako, kot jo je imel dedej — še lepša bo od tvoje!

Ob slovesu

Pred kratkim se je poslavljala in zapustila našo lepo Koroško nam nadvse draga bivša učiteljica ga. Anica Vrečar. Dekleta naših treh dolin se Vas ob Vašem odhodu še prav s hvaležnostjo spominjamo. Bog Vam plačaj za vse lepe nauke, ki ste nam jih dali na življenjsko pot; predvsem pa naj bi nam bil vedno pred očmi Vaš lep izgled vzornega dekliskega življenja in nas vodil po pravi poti!

„Venček na glavi se bliska ti iz kitice“! Radi ste prepevali z nami to pesem in ji pridejali še lepe simbolične gibe. Prav iz srca Vam je privrel tedaj glas in blesk Vaših oči je pričal, da nosite v svojem srcu vse lepe čednosti, ki jih opeva ta lepa dekliska pesem. Ko ste na svoj poročni dan v Št. Rupertu govorili dekletom in v Celovcu zbranim absolventkam, so nam do srca segale Vaše lepe in resne besede. Naj bi bila čista belina Vaše poročne obleke zares najlepši spomin na Vas, nam pa velik opomin in ponovna obljuba Brezmadežni, da ji hočemo slediti. Naj bi nam Ona pomagala skozi vse boje — do zmage!

Ko nas torej zapuščate in ste odšli k svojemu ljubljenu možu, Vam želimo v novem stanu vsi srečo in božji blagoslov! Ob zadnjem pozdravu naših koroških dolin, planin in jezer ter dragih znancev Vam bo odhod k Vašemu dragemu, zares najbolj srečen, vendar žalosten. Pa vendarle, tako pravi legenda, ko je Bog ustvaril brata „slovo“, so postali ljudje žalostni; ko mu je dal sestrico „na svidenje“, so se zopet razveselili. Tako upamo, da nas boste še obiskali, saj si kar misliti ne moremo lepih prireditev v Št. Rupertu brez gospe Anice. Tedaj si bomo kaj vesele segale v roko.

Se enkrat torej naša najlepša hvala in Bog plačaj za vse! Vas prisrčno pozdravlja v imenu vseh Vaših nekdanjih učenk v Št. Rupertu

Ohrani Vaju Bog oba,
ohrani zvestega srca!
Bog, živi te!

hvaležna M. P.

ZA DOBR VOLJO

Dobro se je odrezal. Zdravnik sreča notarja in mu pravi: „Ali ste na potu k trgovanju, ali boste sprejeli spet kakšen testament?“

Notar zdvarniku: „Ali morda že imate spet kakšnega pacienta tako daleč...?“

Naj cvetlice govorijo. Prodajalka: „Vzemite s seboj šopek rož za vašo gospo soprogo in pustite, naj cvetlice govorijo!“ — Mož: „Dobro je, dajte mi eno.“ — „Eno...?“ začudeno pogleda prodajalka. „Kako to, da samo eno?“ Mož: „Saj zadostuje ena, kajti druge itak ne pridejo do besede.“

Pri koncertu. Gospod profesor in njegova žena poslušata simfonični koncert. Vse prav napeto poslušata predvajanje. Kar naenkrat pa dregne žena moža in mu zašepeta na uho: „Ti, poglej, ta, ki sedi pred nama, pa spi!“

Nato ji mož odgovori jezno: „Zaradi tega bi me pa res ne bilo treba zbuditi!“

HANZEJ: Moj ded Jozafat pa ima rog in prečudno lepo trobi z njim.

PAVLE: Jozej in jaz bova tudi lepo piškala, ko naju stari pastirji naučijo.

HANZEJ: S Francijem pa bova pela zraven tisto staro pesem — saj veste —, ki jo vedno poje pastir Pavel in se glasi:

Poslji, Oče večni,
Detece na svet
da po njem bo grešni
zemski rod otet.

FRANGI: Zapojno jo!
VSI: Zapojno! (Pojo zgornje besedilo s poljubno melodijo).

PAVLE: Pel bi že, a kako bom piskal, — moji prsti so trdi od mraza — hui!

FRANGI: Iz suhih vej napravimo ogenj, da se ogrejemo.

PAVLE: Že, že, toda moji prsti, glej, kako so omrli!

JOZEJ: Pavle, ti si zmrzlna! Domú pojdi in pod odejo smukni s kožuhom vred, da ne zmrzneš, za pastirja nisi prida.

PAVLE: Nak, domu pa že ne grem, pod odejo tudi ne. Pastir sem bil, pastir je moj oče in jaz ostanem. Lepo je črede pasti na betlehemskih poljanah. Podnevi mi sije in me greje sonce, ponoči, če se prebudim, svetijo zvezdice. — Glejte, kaka čudovita zvezda sveti nocoj tam gori — — — ooo — — —!

VSI: Jej, kako je lepa, kako velika!
(Nadaljevanje na 7. strani)

P * I * S * A * N * O * B * R * A * N * J * E

G. W. Borth:

Kako nastajajo upravne palače

Te dni se vrši proces o upravnih nerednostih pri neki veliki koroški industrijski družbi in ljudje se čudijo astronomskim številkam plač direktorjev ter milijonskim izdatkom. Toda pojav ni kaka koroška posebnost, zato prinašamo zgodbo, ki se je baje odigrala nekje v Nemčiji.

Ce se v katerem koli mestu ustavite pred kako luksuzno palačo, — kaj je pravzaprav ta stavba. Ta stavba je — upravno poslopje. Kake zavarovalnice, kakega koncerna, kakega industrijskega podjetja.

Od občudovanja prevzeti navadni zemljan se vpraša, kako neki nastajajo taka upravna poslopja. Namen teh vrstic je to reč poljudno razložiti.

Najprej tiči uprava v kakih starih, zanemarnjenih zgradbi, brez slehernega dostojanstva, in upravlja na tem mestu to, kar pač ima upravljati. Tedaj pa pisarniška moč, gospodična Rüstig že tretjič v eni sami uri, zlomi konico kopirnega svinčnika. Jezno reče svojemu predstojniku: „Ze zopet se mi je odlomila konica kopirnega svinčnika. Gospod Kunitzberger, nastopite vendar enkrat odločno pri ravnateljstvu — kaj neki počnejo tam s tolikim denarjem. Res ne bi bilo preveč, če bi zahtevali, da mi ravnateljstvo nabavi držaj za nalivno pero!“

Gospod predstojnik oddelka ima razumevanje — in napiše zahtevo za dobavo materiala: Držaj za nalivno pero za gospodično Rüstig. Ta materialna zahteva gre na urad za izdajo materiala. Tam pa nimajo nobenega držaja za nalivna peresa na zalogi, toda gospod Leichsenring si zna pomagati: on naslovi na ravnateljstvo zahtevo za 40 mark za nabavo dveh držajev za nalivna peresa, enega za gospodično Rüstig, drugi bi pa naj ostal v uradu za izdajo materiala.

Tako se razvija stvar naprej. Gospod prokurist Potitschnigg dobi v roke zahtevo — on pripiše enostavno eno ničlo k zahtevani vsoti, torej sedaj že gre za 400 mark. To naredi prokurist Potitschnigg zato, ker ve, da prav gori na vrhu vse zahteve itak vedno znižajo. V primeru, da odobrijo le eno desetino zahtevane vsote, bo nabavko še vedno moč izvršiti. Ta zahteva gre sedaj k strokovnemu referentu dr. Oeserju. Ta sicer uvidi potrebo nabavke, — toda žal on ne more o tem odločiti. Vsekakor, dr. Oeser bi rad imel nov službeni avtomobil — voz stane pet tisoč mark — zato dr. Oeser po-

stavi pred štirico še eno osmico. Sedaj se zahteva glasi torej za 8.400 mark. Tudi v primeru, da bi zgoraj iz varčnosti vsoto nekoliko znižali, bo še vedno moč vse nabaviti.

Zahteva gre sedaj naprej k direktorju Sonnenblumu. Osem tisoč štiristo mark, to je sorazmerno majhna vsota, ki utegne na višjem mestu prav lahko pod mizo pasti. Direktor Sonnenblum je v svojem mišljenju širokopotezen: Kar investiramo, nam ne morejo davki pobrati! On pristavi eno ničlo za številko. Sedaj znaša torej zahteva 84 tisoč mark.

Predsednik oddelka von Wehrzahn: „Tako velike vsote nam glavno ravnateljstvo nikdar v življenju ne odobri!“ Vsekakor lahko poskusimo! In postavi eno sedmico pred številko.

Kovač skopuh

Bogat kovač je stanoval v nekem mestu poleg morja. Bil je zelo skop in hudoben. Zbranih je imel premnogo zlatnikov, s katerimi je napolnil star panj ter ga pred vsemi ljudmi postavil k ognjišču, da bi nikdo ne sumil, kaj je skrito v njem. Nekoč, ko so trdno spali, naraste morje in zalije hišo tako, da je panj vzplaval. Ko se je morje umaknilo, je odneslo tudi panj, ki je plaval mnogo milj daleč, dokler ni prišel k nekemu mestu, kjer je živel mož, ki je bil zelo gostoljuben in darežljiv. Ko ta človek zjutraj vstane, vidi plavajoči panj ter ga potegne k sebi na suho, misleč, da je

Generalni direktor se prime za glavo: „O tem pa moram vprašati nadzorni svet za mnenje!“ In generalni direktor, računajoč s tem, da bo nadzorni svet zahtevo itak občutno znižal, predlaga izredno nakazilo v znesku 1 milijona 784 tisoč mark. Nadzorni svet je ob tej zahtevi ves iz sebe, pozove ravnateljstvo k skrajni varčnosti, zniža vsoto in odobri 1 milijon 500 tisoč.

Generalni direktor nato skliče sejo upravnega sveta: „Kaj naj počnemo s tem nepričakovanim blagoslovom?“

Gospodje sklenejo: „Zgradili bomo novo upravno upravno poslopje.“

Ker pa je zgradba potem vsekakor požrla cele tri milijone, se razume, da gospodična Rüstig ni dobila zahtevanega držaja za nalivno pero, kajti treba je zelo štediti pri izdatkih za personal. Kakorkoli že, zrastle je novo upravno poslopje. Tako rastejo povsod luksuzne palače kot gobe po dežju, nekaj čudovitega za neukega navadnega človeka, a lahko umljiva stvar za strokovnjaka.

(Iz „Simplicissimus-a“)

Kadarkoli...

Kadarkoli z doma greš, roko vsem v slovo podeli; saj nikdar tega ne veš, če se snidete veseli!

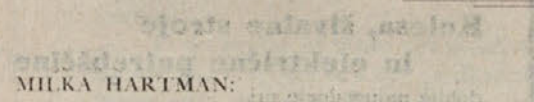
Kadar prideš v svet neznan, pomni svoje vse stopinje; saj ne veš, če pride dan, da jih iščeš kot svetinje!

Kadarkoli srečen si, čuvaj tiho misel eno: mnogokaj se spremeni v goljufivo nično peno!

Kadar hipoma zbolíš, misli, da obhajaš z doma; ko prav zdravo zaživiš, pa prav tiho smrt priroma!

Kadarkoli bližnji te sodi s studom in sebično, vedi, da bo zmagal le, kdor trpel je kdaj krivično!

Valentin Polanšek



MILKA HARTMAN:

Snežite zdaj, nebesa

Vse poti si snega želijo, da kot na belem prtu bodo peljali angelci Marijo

tja v štalico pri Betlehemu, kjer déla v jaslice bo Dete, rojeno v bedi svetu vsemu.

klada, ki jo je kdor zavrgel ali ostavlil.

Pripetilo se je potem, da je prišlo k njemu mnogo tujcev in bil je zunaj velik mraz. Gostoljubni domačin vzame sekiro, da bi panj razkral, in ko udari trikrat ali štirikrat zasliši zvenk. Panj razcepi ter najde zlatnike in jih veselo spravi, da bi jih povrnil, ako se njihov lastnik oglasi. A kovač je hodil vse od mesta do mesta in iskal svoje cekine. Prišel je tudi v to mesto k človeku, ki je bil spravlil njegov panj.

Ko je začel govoriti o izgubljenem panju, je domačin takoj razumel, da so novci njegovi, ter pomislil v sebi: „Videti hočem, ali

Vse steze si snega želijo, da skrije se nesnaga zemlje, vsi madeži, ki nas težijo.

Zbudite, trudni, se, zbudite, ko trkala na vaše duri Marija v stiski bo: „Odprite!“

Snežite zdaj, nebesa, oj snežite... Še predno k nam potrka Božič, vse grešne poti pobelite.

PAVLE: Čujte, zopet se čuje godba in petje — — —

VSI: Ooo! — — — kakor nebeška muzika (čuje se pesem: „Gloria in excelsis Deo!“)

FRANCI (začuden): Jaz pa vidim svetlobo — — — kakor velika repatica visi tam nad skalo, nad našim hlevom — — — (začudenje pastircev se stopnjuje).

JOZEJ: Glejte — o čudo — iz nebes prihaja nekaj lepega — — —

HANZEJ: Oooo — — — to je angel, svetel angel!

FRANCI: Več jih je — — —

VSI (vedno glasneje): Ceela truma angelov — — — k nam prihajajo — — —

PAVLE: Bežimo, bežimo, za skalo k očetu — — —

JOZEJ: Kako naj bežim? — Še ganiti se ne morem!

FRANCI: Čisto trd sem od strahu; o, angeli so že tu — — — (Godba in petje čisto blizu. Močno osvetljen angel stoji na višjem predmetu).

ANGEL: Ne bojte se, pastirčki, prisluhnite nam vsi: nocoj se v vaši štalici sam božji Sin rodi.

VEČ ANGELOV (pristopi počoč): Slava Bogu na višavi, mir-pa vsem ljudem v nižavi

ki Bogu lepo služijo in dobre volje so.

ANGEL (lahko poje): Tja pojdite, pokleknite pred borne jaslice, v pleničkah tam na slamici vaš Ježušček leži.

ANGELI: Slava Bogu na višavi — — —

PASTIRCI: Hitite z nami, angelci, tja k naši štalici, vsi skupaj molimo Jezusa, Zveličarja sveta.

VSI ANGELI: Slava Bogu na višavi —

PAVLE: Svetli angel, hiti, pripelji še mojega očeta k jaslicam. Glej, tam za skalo pase Simonove črede.

JOZEJ: In mojemu stricu povej, kar si nam povedal. Tam na onem hribčku je pri ovčkah in piščalko dela.

FRANCI: Tudi moji bratje so pri čredah in prijatelja Mihec in Andrejček.

ANGEL: Vsi dragi vaši, vsi rodovi nocoj dobijo sporočilo, kaj se je v štalici zgodilo, da božje Dete se rodilo je na trdi, mrzli svet.

ANGELI: Oj, zdaj na vse kraje hitimo, da svetu nocoj sporočimo, kje Bog vsemogočni leži — — — naj človek ga verno časti!

PASTIRČKI: Pastirčki, še mi pohitimo in brate gredé vse zbudimo, mu lepih reči naberimo in z njimi mu srca nesimo.

(Hitijo za angeli. Čuje se cepetanje coklic in čevljev, meketanje ovac, umes pa božični spev.)

DRUGO DEJANJE

(Pastirčki, sveta Družina, angelci. Pastirčki pred zastorom):

PAVLE: Le tiho bodimo zdaj vsi, pred hlevčkom smo, kjer spi naš Ježušček na slamici.

MIHEC: Pa kam so angeli odšli, da videti jih ni?

ANDREJ: Nazaj v nebo, da tam pojó pri Bogu glorijo!

JOZEJ: Glejte, Hanzej že prihaja z bratci in sestricami. Tako hitijo, da so vsi upehani. (Otroci pridejo pred zastor. Čuje se cepetanje in meketanje.)

OTROCI: Kje so, kje so angeli?

ANDREJ: Gor v nebesa so odšli.

MIHEC: Ali ste prinesli mu darove vsi?

VSI: Darove vsi imamo, da Ježuščku jih damo.

DEKLICA: Odprite že, da vidimo, kje Ježušček leži. (Tukaj se odpre zastor. Na odru so žive jaslice: Ježušček v jasliah, Marija, Jožef in angeli, ki pojo in čé mogoče rajajo „Gloria in excelsis Deo“ — — — Zaškripljejo stare duri.)

OTROCI (se glasno začudijo): Ooo — — ojej — — kako je tu lepo svetlo!

PAVLE: Pa mrzlo je tako!

DEKLICA: Odeli bomo Ježuščka gorko!

MARIJA: Le sem, pastirčki, pokleknite in Ježuščka vsi počastite, saj vaš Gospod je in vaš brat, naj vsak ima ga srčno rad!

OTROCI (pokleknejo).

NEKAJ VEČJIH ALI EN SAM PASTIRČEK:

Vemo, da Jezus Bog je ta, ki v mrzli slamici leži — — a kdo prelepa si, Gospa, in kdo pri jasliah še stoji?

MARIJA: Svet' Jožef je, ki tu stoji in mora skrbno varovati nebeško Detece, ki spi; Marija jaz sem, božja mati!

1. DEKLICA: Gospa, prinesli smo za Jezusa darove.

je volja božja, da mu vrnem novce ali ne.“

Ukaže speči tri hlebe kruha in prvega napolniti s prstjo, drugega z mrtvaškimi kostmi, a tretjega s cekini, ki jih je našel v panju.

Ko je to storil, veli kovaču: „Pojesti hočeva tri hlebe kruha iz najboljše moke, in katerega koli izmed njih si izbereš, ti bo zadostoval.“

Kovač čuti, vzdignivši hleb za hlebom, da je najtežji tisti, v katerem je bila prst. Izbere si tega in reče gospodarju: „Ta naj bo moj, in ako bi še potreboval, vzamem tudi tega,“ ter položi roko na hleb z mrtvaškimi kostmi.

Domačin, to videč, misli sam pri sebi: „Zdaj vem: božja volja ni, da bi ta nesrečnik imel novce.“

Takoj skliče uboge in bolne, slepe in hrome ljudi ter razlomi pred kovačem hleb, govoreč: „To so tvoji zlatniki, ki sem ti jih podal v roko; a ti si rajši izbral prst in mrtvaške kosti; tako je tudi prav, ker ni Bog hotel, da bi ti novci bili tvoji.“

Domačin hitro vse zlatnike pred njim razdeli med ubožce, a kovač odide zelo osramočen.

Po narodni Fr. Levstik

MARIJA: In bo blagoslovil vam domove.

JOZEF: Jaz Ježuščka za vas bom hranil, ga pred Herodežem bom branil.

JOZEJ: Ko zraste, bomo pa se z njim igrali!

MARIJA: Da, če pridni bodete ostali.

2. DEKLICA (se skloni k jaslicam): O, kako je majčken — — rada ga imam, pa zato mu dam darilce: svoje rdeče krilce.

3. DEKLICA: Ptičko dam mu, da mu bode pela!

1. DEKLICA: Dam mu svojo jopo, da ga bode grela!

FRANCI: To piščalko novo Njemu podarim,

saj od strička drugo spet dobim.

MIHEC: Te bonbone sladke tebi dam, Gospa,

najsvetlejši vmes pa so za Ježuščka!

MARIJA: Hvala vam, pastirčki mali, kar tu Ježuščku ste dali!

Ah, še srca tu pustite, Ježuščku jih podarite.

VSI: Svoja srca vsi mu damo, saj ga radi res imamo,

ti jih hrani, oj, Gospa.

(Podajo rdeča srčka Mariji ali na jaslji.)

MARIJA: Zdaj, pastirčki, pa hitite, verne vse ljudi zbudite — —

JOZEF: Iz svojih naj hite domov k jaslicam po blagoslov.

PASTIRCI: Urno bomo vsi hiteli na vse kraje, vse vasi — — Bogu slavo bomo peli, kot so peli angelci.

(Pesem: O slavljén Bog — — ali drugo božično pesem, preprosto, za otroke.) (Zastor.)

1000 i plaštev
10.000 metrov blaga
100.000 kratna izbira



Zato Vaš božični nakup

V TRGOVSKI HIŠI KOROSCEV

G. Umschaden

CELOVEC — KLAGENFURT, Bahnhofstrasse 7
 Ugodna plačila na obroke — Na željo pošljemo po pošti

KINO

CELOVEC-KLAGENFURT
 STADTTHEATER

16. 12.: zaprt!
 17. do 20. 12.: „Kinder, Mütter und ein General“.
 21. 12.: zaprt!

PRECHTL
 16. do 19. 12.: „Sonne über der Adria“.
 20. do 22. 12.: „Aufruhr in Lamerie“, (ni za mladino).

VOLKSKINO
 15. do 17. 12.: „Schützenliesel“.
 18. do 20. 12.: „Ungarische Rapsodie“, (barvni film — ni za mladino).
 Samo 21. 12.: „Anna“, (ni za mladino).

PLIBERK
 17. do 18. 12.: „Der Vetter aus Dingsda“.
 21. do 22. 12.: „Der Schrei aus dem Dschungel“, (ni za mladino).

Črke za portal in „Neon“-razsvetljavo pri Jenoch, Klagenfurt, Herrengasse 14.

IŠČEM ZASTOPNIKE
 Iščem pridne zastopnike (krajevne in okrajne) za moje izdelke, ki so zelo dobro vpeljani: **FUTTER-ZUSATZMITTEL SUPROSAL**, krma za pisanje živine. Visoka proizvodnja, lep postranski zaslužek. **EMIL ANGST**, Wien XIII., Lainzerstrasse 132b.

Bluze
Suknje, perilo
Jutranje suknje
 zelo poceni pri
Rosl König
 Klagenfurt, Bahnhofstraße 9

Rad bi kupil pisalni stroj, če bi vedel, katera znamka je najboljša...? O vsem tem vas najbolje posvetuje brezplačno **BÜROMASCHINEN H A M M E R**, Klagenfurt, Getreidegasse 5, tel. 57-60. (Imamo 10 različnih znamk.)

FERTALA v Šmohorju

v novi trgovini na
HANS-GASSER-PLATZ!

ima na razpolago vse božične nakupe. — Pri nas lahko dobite tudi vso perilo in zimsko obleko za gospode, dame in otroke.



INGSTE WERKE, Klagenfurt, 10. Oktober-Strasse 4. Električne stvari motorje, inštalacijski material, stroje za kuhinje, umivalne stroje. Izdelek Graz Werndorf.

Osi za priklopnike, železna platišča (Felgen), vzmeti, enosni priklopniki, rabljeno, poceni pri:
Nakup rabljenih avtomobilov.
Schrottvertrieb Rumwolf, Klagenfurt, Flatschacher Strasse 18, telefon 37-78.

Umetno kovane nagrobne križe, ognjeno pocinjene, neporjaveli. **KÄRNTNER HEIMATWERK**, Klagenfurt, Herrengasse.

Lepe moderne damske torbice, aktovke, kovčke, denarnice in listnice v specialni trgovini za torbice in kovčke **HANS PACHER**, Klagenfurt, Burggasse 12.

Renault 4 CV. 4000 km
 Renault 4 CV. 6000 km
 Steyr 50
 Lloyd 400, 1955
 Lloyd — Kombi, 1955
 Topolino, 1954
 Puch TF
 Fiat 1400
JOSEF SINTSCHNIG, KLAGENFURT, Südbahngürtel 8

PFAFF novi nemški šivalni stroj za gospodinjstvo in obrt
CELOVEC GRUNDNER
 Wienerg. 10
 POLEG MESTNE CERKVE

Godalje instrumente kupite najugodnejše pri **HÄUPL**, izdelava instrumentov, Klagenfurt, Völkermarkter Platz 2, Steirerhof. Popravila izvršujemo poceni.

Čenjenemu občinstvu dan naznanje, da sem otvoril v Celovcu, Ebentaler Strasse 100 žganjetočni-co. — Priporočam se za obisk. **MICHAEL KRASNIG**

Primerna božična darila

Vseh vrst radio-aparatur, štedilnike, peči, likalnike, lustre in ves potreben material za inštalacije dobite v domači strokovni trgovini

H. KREUTZ
 KLAGENFURT
 St.-Ruprechtstrasse 10

PRILOŽNOSTNI NAKUPI

Retina IIa * 1750.— šil. torbica
 Contaflex I 2550.— zadnji model, torbica
 Akarex III 1950.— Xenon 1:2, torbica

PhotoKofler
 VILLACH

„PASSAP“

najboljši in najhitrejši stroj na svetu za pletenje, in sicer švicarski kvalitetni izdelek. Pletilna predavanja vsak četrtek pri

Sattler & Co.
 KLAGENFURT am Heuplatz

BOŽIČNA DARILA

Ure in nakit prodaja po zelo zmernih cenah samo strokovna trgovina **K. FRIEDRICH**, Klagenfurt, Lidmanskyygasse 3 (Marktplatz).

Oglašuj v našem listu!

Velika izbira za Božič
 v anorakih, aktovkah, gumijastih plaščih, igra-čah, namiznih prtihi pri **GUMMI BERGER**
 Klagenfurt, Krdinalpl. 11 in Benediktinerpl. 10

Smučarske obleke
 za dame, gospode in otroke priporoča
WALCHER
 CELOVEC-KLAGENFURT, 10.-Okt. Str.

Katece prednosti
 Vam nudi
Teppichhaus Radlmayr
 PRI NAKUPU PREPROG, PREGRIJAL, BLAGA ZA POHIŠTVO, NAMIZNEGA IN POSTELNEGA PERILA
 1 NAJVEČJO IZBIRO
 2 PAZLJIVO POSTREŽBO
 3 NIZKE CENE - PLAČILNE OLAJŠAVE
 BELJAK-VILLACH - POSTGASSE 3 - TEL. 47-67

Župni uradi in gostinski obrati imajo posebne popuste!

Zima mraz, a nam topleje, ker nas Schleppe greje

Kolesa, šivalne stroje in električne potrebščine
 dobite najugodnejše pri

SIVALNI STROJI IN BICIKLI
H. Mogg & B. Eysank
 BELJAK — VILLACH, GERBERGASSE NR. 3

Primerna božična darila
Steklo
Porcelan
Keramike
Pribore
Kuhinjske potrebščine
 STROKOVNA TRGOVINA ZA GOSPODINJSTVO
M. SEHER
 KLAGENFURT, BAHNHOFSTRASSE (Verkaufshallen)

Okraske za božično drevesce, kakor tudi vsa primerna božična darila dobite poceni samo pri
„PAPIERKÖNIG“
Anton Novak
 KLAGENFURT, Feldmarschall-Conrad-Platz 2

Instalationsmaterial
Beleuchtungskörper, Heizgeräte
Radioapparate etc.

ELEKTRO-RAUTER
 Villach, Unterer Kirchenplatz

FRITZ BAAR
 Kraftfahrzeuge, Ersatzteile, Zubehör
 KLAGENFURT, ROSENATALER STRASSE 48



...über eine solche Vielfalt!
...über solche Qualitäten!
...über solche Preise!

Die MANTELAUSWAHL ist wieder so gross, wie zu Beginn der Saison!

DAMENMÄNTEL ab **200.—**
 HERRENMÄNTEL ab **250.—**
 KINDERMÄNTEL ab **120.—**

Flanelle ab	S 8.80
Sport-Karo-Flanelle, durchgewebt	S 9.80
Pyjamaflanelle, gestreift	S 9.90
Schlafrockveloure	S 16.80
Wolline, knitterarm	S 12.80
Winterdirndl- und Kleiderbarchente	S 11.90
Seidenbarchente für Schlafrocke	S 18.20
Schürzendrucke bunt gemustert ab	S 6.80
Schürzenzephire portugiesische Importware, bunt kariert, durchgewebt	S 9.90
Schürzencloth, schwarz und färbig, 140 cm	S 21.50

Schürzenclothin, schwarz und färbig, 140 cm	S 17.—
Schürzensatin, schwere Qualität, 140 cm	S 33.10
Trägerschürzen, bunt gemustert, ab	S 8.—
Trägerschürzen, aus Ia-Bunddruck	S 15.60
Clothschürzen, komplett, groß	S 19.80
Damen-Rippstrümpfe, reine Baumwolle	S 7.80
Kunstseidenstrümpfe in Modefarben	S 9.60
Perlonstrümpfe in guten Qualitäten ab	S 15.—
Doppelpertonstrümpfe prima Material	S 25.—
Doppelpackung, 2 Paar Perlon-Markenstrümpfe, 1. Wahl	S 40.—
83 Sorten Damenstrümpfe lagernd!	
Flanellnachthemden, bunt geblumt, Sonderpreis	S 49.—
Flanellnachthemden, aus Ia-geblumtem Rohmberg-Flanell	S 79.80
Damenwäschegarnituren, prima Rippware	S 12.50
Seidenunterkleider mit Spitzenbesatz, maschenfest	S 16.90
Perlleibchen, sehr preiswert	S 14.70
Pelzhosen, reine Baumwolle, warm gerauht	S 17.60
Pelzunterkleider, starke Winterqualität	S 31.70
Herren-Flanell- und Modehemden, ab	S 35.—
Herrenwinterunterhosen, ab	S 26.—

Kinderschihosen, ab	S 62.—
Kinderstrumpfhosen, ab	S 19.50
Knabensportflanellhemden, bunt kariert	S 23.50
Knabenspelzhosen, lang, reine Baumwolle	S 21.90
Pelztrikothosen, reine Baumwolle, ab	S 8.90
Mädchenwäschegarnituren, ab	S 20.80
Trainingshosen	S 15.—
Trainingsanzüge	S 30.—
Wirtschaftshandtücher mit Aufhänger	S 5.40
Frottiertandtücher, Schlagerpreis	S 8.80
Flanelleintücher, reine Baumwolle, färbig, ab	S 32.50
Flanelldecken, bunt gemustert, ab	S 78.—
Wolldecken, Marke Sannwald	S 160.—
Steppdecken, schon ab	S 94.—
Plastik-Tischdecken	S 10.—
Tischdecken aus weißem Schafidamast 135x135	S 36.—
Tischdecken, färbig, durchgewebt	S 15.—
Tischdecken, kariert, durchgewebt	S 20.—
Tischdecken aus Seidendamast, färbig, mit 6 Servietten	S 107.—

Der beste Tip: Keine langen Umwege, sondern direkt zu

WARMUTH-VILLACH

Hauptplatz 22

